

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN KEHITTÄMISEN YDINPROSESSIN VUOSISUUNNITELMA

Tilaaajan vuosisuunnitelman rakenne

1. Ydinprosessin lyhyt esittely
2. Talous (tuloslaskelma ja investoinnit)
3. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2012
4. Tilaaajan kehittämishankkeet vuodelle 2012
5. Palvelukokonaisuudet ja palvelutilaukset
6. Liitteet:
 - Kaupunkiympäristön kehittämisen rakentamisinvestointiohjelma
 - erillinen liite - vuosisuunnitelman liite työkohdekartta_2012.pdf

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

1. Ydinprosessin esittely

Kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessin palvelukokonaisuudet ovat maaomaisuuden hallinta ja kehittäminen, kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito, joukkoliikenne sekä pelastustoimi.

Kaupunkiympäristön kehittämisen tehtävänä on huolehtia kaupungin rakennetun ja luonnonympäristön kehittämisestä sekä ylläpidosta ja luoda edellytykset tamperelaisten hyvinvoinnille vastaamalla maankäytön suunnittelusta, liikennejärjestelmästä, satamista sekä viheralueista. Ydinprosessin tilaajaorganisaatio vastaa palvelutilausten tilaamisesta sekä ympäristönsuojelun, rakennus- ja katutilanvalvonnan sekä kaupunkimittauksen viranomaistehtävistä.

Maankäytön suunnittelun tehtäviin kuuluvat yleis- ja asemakaavojen ja niiden suunnittelupalveluiden tarpeen ja kehityksen arviointi, seutuyhteistyö, kaavoitusohjelmien laatiminen sekä näihin liittyvät viranomaistehtävät. Yleisten alueiden suunnittelu vastaa katu-, liikenne- ja vihersuunnittelusta sekä näiden hankkeiden ohjelmoinnista. Kaupunkiympäristön rakentamisen ja ylläpidon tehtäviä ovat liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennuttaminen, niiden ylläpidon ohjelmointi ja järjestäminen sekä liikenteen hallinta.

Yleisten alueiden rakennuttamista tehdään maaomaisuuden hallinnan ja kehittämisen palvelukokonaisuuden laatiman investointiohjelman mukaisesti. Periaatteena on, että maaomaisuuden hallinnan ja kehittämisen palvelukokonaisuuden tehtävänä on tilata investointimäärärahalla uudiskohteisiin ja merkittäviin korvaus/saneerauskohteisiin suunnittelu, jonka jälkeen kaupunkiympäristön rakentamisen ja ylläpidon palvelukokonaisuuden tehtävänä on organisoida kohteiden toteutus.

Ylläpitoa hankitaan käyttötalouden määrärahalla, ja se kattaa yleisten alueiden hoidon ja kunnossapidon. Hoitotehtäviä ovat liikenneväylien ja alueiden lumenpoisto ja liukkauden torjunta sekä viheralueilla nurmikoiden leikkaus, istutusten ja puiden hoito. Yleisten alueiden puhtaanapito kuuluu myös keskeisiin hoitotehtäviin. Kunnossapitoon kuuluvat ne toimenpiteet, joilla rakenteet palautetaan alkuperäisen mukaiseen kuntoon. Kunnossapitoon liittyy usein kulumisvaurioiden korjaamista. Liikenneväylien osalta tärkeimpiä kunnossapidon tehtäviä ovat esimerkiksi katujen päällystyöt, vaurioiden korjaaminen, ajoratamerkintöjen uusiminen, teräsiltojen maalaaminen ja kalusteiden korjaaminen. Viheralueilla kunnossapitotehtävät käsittävät erilaisten kalusteiden korjaamista ja kuluvien osien uusimista. Liikenteenhallinta-tuoteryhmään kuuluvat liikennetelematiikan ylläpito ja rakennuttaminen.

Joukkoliikennelain tarkoittaman seudullisen joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävien hoitamisesta vastaa Tampereen kaupungin organisaatioon kuuluva Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta. Sen toimivalta-alueeseen kuuluvat Nokian, Oriveden, Tampereen ja Ylöjärven kaupungit sekä Kangasalan, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kunnat. Lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta huolehtii Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön kehittämisen joukkoliikenneyksikkö.

1.5.2012 astuu voimaan tulevan jätelain (646/2011) muutos, jonka perusteella jätehuollon viranomaistehtävät järjestetään em. joukkoliikenteen hoitoa vastaavasti Tampereen kaupungin toimiessa jätehuollon yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana. Tällöin vastuu asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta siirtynee kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessille.

Ydinprosessin tilaajan viranomaisyksiköitä ovat rakennusvalvonta, katutila- ja kaupunkimittaus sekä ympäristönsuojelu. Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa rakentamista sekä huolehtia kaupunkikuvasta ja -ympäristöstä. Rakennusvalvonta käsittelee rakentamiseen ja ympäristön muuttamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset, antaa ohjeita ja neuvoja rakentajille sekä hoitaa rakentamisen arkisto- ja tietopalvelua. Tavoitteena on turvata hyvän ja viihtyisän rakennetun ympäristön kestävä kehitys ja säilyminen sekä edistää hyvää rakennustapaa ja ympäristönsä sopeutuvan laadukkaan rakennuskannan syntyä.

Katutilavalvonta myöntää yleisillä alueilla työn tekemiseen tarvittavat luvat ja valvoo niiden toteuttamista, järjestää romuajoneuvoviranomaistoiminnan sekä pysäköinninvalvonnan ja joukkoliikenteen lipputarkastuksen.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on valmistella ympäristönsuojelu- ja kemikaalivalvontaviranomaiselle vireille tulevat lupa- ja ilmoitusasiat ja valitukset sekä hoitaa laitosvalvontaa mm. toteuttamalla ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaa. Valvontatyön ohella ympäristönsuojelu huolehtii ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista. Ilmanlaatua seurataan yhteistarkkailusopimuksen ja vesistöjen tilaa tarkkailusuunnitelmien mukaisesti.

Kaupunkimittaus vastaa siitä, että kuntarajat ylittävälle palvelu- ja yhdyskuntarakenteen sekä maankäytön suunnittelulle varmistetaan ajantasaisten alueellisten kiinteistö- ja paikkatietorekisterien käyttömahdollisuus. Kaupunkimittauksen tehtävänä on hoitaa näiden järjestelmien ylläpito ja kehittäminen niin, että kaupunkiympäristön kehittämisen prosessin sähköiset lähtötiedot ovat maapolitiikkayksikön, muiden viranomaisten ja myös kuntalaisten käytävissä maankäytön hankkeissa. Kaupunkimittaus hoitaa lakisääteisiä asemakaava-alueen kiinteistönmuodostustehtäviä sekä kaupungin paikkatieto- ja kiinteistötietojärjestelmien sekä järjestelmiin liittyvien rekistereiden ylläpitoa. Kaupunkimittaus järjestää ja valvoo rakennusvalvontamittauksiin ja asemakaavoitukseen sekä suunnitteluun liittyvän geodeettisen laskennan oikeellisuuden.

Ydinprosessin haasteina ovat erityisesti kaupungin nopea kasvu, sekä asumisväljyyden kasvu. Haasteisiin vastaaminen edellyttää jatkuvaa voimakasta panostusta suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon. Asumisen lisäksi kasvu edellyttää uusien työpaikka-alueiden, liikenteen, palvelujen, muun yhdyskuntarakenteen ja virkistysalueiden suunnittelua ja rakentamista. Hallittu kasvuun vastaaminen kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti on kaupunkisuunnittelun keskeisin haaste. Tehtävä edellyttää seudullista yhteistyötä, maankäytön suunnittelun kytkemistä kaupungin kokonaiskehittämiseen ja palvelujen tuotantotapojen uudistamista.

2. Talous (1000 euroa)

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2010	Alkuper. TA 2011	Muutettu TA 2011	VS 2012	muutos
Toimintatulot					
Myyntitulot	29 669	31 476	31 316	32 506	1 030
Maksutulot	6 563	5 140	4 940	5 760	620
Tuet ja avustukset	1 064	920	1 120	1 620	700
Vuokratulot	24 211	23 058	23 058	25 308	2 250
Muut toimintatulot	19 360	18 760	18 720	18 620	-140
Toimintatulot yhteensä	80 867	79 354	79 154	83 814	4 460
Valmistus omaan käyttöön	51 381	51 933	50 057	51 815	-118
Toimintamenot					
Henkilöstömenot					
Palkat ja palkkiot	-2	0	0	0	0
Henkilösivumenot					
Eläkemenot	-1 150	-1 150	-1 150	-1 439	-289
Palvelujen ostot	-139 472	-141 951	-131 910	-139 302	2 649
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 270	-1 915	-1 892	-1 792	123
Avustukset	-446	-470	-475	-475	-5
Vuokramenot	-247	-218	-218	-218	0
Muut toimintamenot	-596	-340	-370	-370	-30
Toimintamenot yhteensä	-92 802	-94 111	-85 958	-91 781	2 330
Toimintakate	-11 935	-14 757	-6 804	-7 967	6 790
Rahoitustulot ja -menot	17	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-22 854	-27 000	-26 867	-29 000	-2 000
Tilikauden tulos	-34 772	-41 757	-33 671	-36 967	4 790

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2010	Alkuper. TA 2011	Muutettu TA 2011	VS 2012	muutos
Aineettomat hyödykkeet	-186	0	0	0	0
Tietokoneohjelmistojen valmistusarvot	-186	0	0	0	0
Aineelliset hyödykkeet	-56 441	-63 210	-61 557	-58 815	4 395
Maa- ja vesialueet	-5 100	-11 500	-11 500	-7 000	4 500
Rakennukset ja rakennelmat	-124	0	0	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-22 204	-51 710	-50 057	-51 815	-105
Koneet ja kalusto	-25	0	0	0	0
Keskeneräiset hankinnat	-28 988	0	0	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-56 627	-63 210	-61 557	-58 815	4 395
Rahoitusosuudet	3 600	740	740	740	0
NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	-53 027	-62 470	-60 817	-58 075	4 395
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	18 424	19 500	19 500	26 500	7 000

3. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2012

Tampere virtaa –kaupunkistrategiassa valtuustokauden 2009-2012 painopisteet ovat eheässä kaupunkirakenteessa ja ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Tavoitteina ovat ehyt ja tiivis kaupunkirakenne, elävä keskusta, joukkoliikenteen kehittäminen sujuvimaksi vaihtoehdoksi, elinympäristöjen laadukkuus ja monimuotoisuus sekä tehokas energiatalous ja lisääntyvä uusiutuvien energialähteiden käyttö. Ydinprosessia koskee näistä tavoitteista osa. Ehyen ja tiiviin kaupunkirakenteen tavoitteeseen vastataan toteuttamalla hyväksytyä rakennemallia ja Ehyt-hankkeen avulla. Elävän keskustan toteuttamisessa keskeinen on oheisessa valtuuston 8.2 tavoitteessa todetun keskustan kehittämisohjelman laatiminen. Tämä kehittämisohjelma tulee toteutuessaan sisältämään monia hankkeita, jotka ydinprosessin toiminta-alueella koskevat sekä maankäytön kehittämistä että katuverkon miellyttävyyden lisäämistä, jolloin liikennemuodoista keskeisiksi nousee jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen roolin korostuminen. Joukkoliikennetavoitteeseen vastataan oheisen valtuuston asettaman tavoitteen 9.1 mukaisesti toteuttamalla myös mm. joukkoliikenteen etuisuuksia, uutta lippu- ja informaatiojärjestelmää sekä kehittämällä tarjontaa. Elinympäristön laadukkuus- ja monimuotoisuustavoitetta on avattu valtuuston tavoitteessa 10. Niiden lisäksi siihen vastataan myös arkkitehtuuriohjelman toteuttamisella, jonka toteutuminen on sovittu kaupunkikehityksen vastuulle.

Kaupunginvaltuuston v. 2012 talousarviossa on esitetty sekä koko valtuustokauden että niistä johdetut v. 2012 sitovat tavoitetasot ja niiden seurantaan koskevat mittarit. Kaupunkikehitysryhmä ja kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessi ovat jakaneet niiden toimialaa koskevat tavoitteet tahoilleen niiden toiminnan perusteella. Tältä pohjalta on kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessia koskeviksi muodostuneet seuraavat:

5. Tampere on vetovoimainen kansainvälinen yritys ympäristö ja kulttuurikaupunki

Nro	Valtuustokauden tavoite 2009-2012	Vuosittaiset seurattavat mittarit	Sitova tavoitetaso 2012
5.4	Seudullinen elinkeinopolitiikan toimintamalli tukee yritysten perustamista, kasvua ja sijoittamista	Yleiskaavan työpaikka-alueiden varanto	-

7. Kaupunkiseutua rakennetaan kokonaisuutena yhdessä naapurikuntien kanssa

Nro	Valtuustokauden tavoite 2009-2012	Vuosittaiset seurattavat mittarit	Sitova tavoitetaso 2012
7.1	Kaupunkiseudun yhteistyötä ja toteutettujen hankkeiden vaikutuksia on arvioitu	Yhteistyöhankkeiden toteutustilanne Kaupunkiseudun yhteistyön vaikuttavuuden arvioinnin toteutustilanne	Kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen suunnittelukokonaisuuden ja valtion kanssa solmitun aiesopimuksen toteutus on käynnissä ja yhteistyösuunnitelman hankkeita on toteutettu Arviointi kaupunkiseudun yhteistyön vaikuttavuudesta on tehty

8. Kaupunkirakenne on ehyt ja tiivis ja keskusta on elävä

Nro	Valtuustokauden tavoite 2009-2012	Vuosittaiset seurattavat mittarit	Sitova tavoitetaso 2012
8.1.	Kaupunkiseudulla valmistellaan yhdessä yleiskaavoja rakennemallin pohjalta	Kaupunkiseudun rakennesuunnitelman kuntakohtaisen toteuttamishankkeen toteutustilanne	
8.2	Keskustaa on kehitetty kaupunkiseudun ytimenä	Keskustan kehittämisohjelman toteutustilanne	
8.3.	Kantakaupungin tiivistymiselle on luotu edellytykset	Kaavoitettu ja rakennettu asuin- ja muu kerrosala/vuosi	Asuinkerrosalaa on asemakaavoitettu 200 000 kerrosneliömetriä ja muuta kerrosalaa 100 000 kerrosneliömetriä; asemakaavoissa on luotu mahdollisuus 300 pientaloasunnon rakentamiseen

		Kantakaupungin täydennysrakentamisen toteutustilanne	Kantakaupungin täydennysrakentamisen yleissuunnittelu on käynnissä (mm. Haukiluoma ja Tesoma)
		Täydennysrakentamisen osuus asemakaavoitetusta kerrosalasta	Täydennysrakentamisen osuus asemakaavoitetusta kerrosalasta on 50 %

9. Joukkoliikenne on sujuvin vaihtoehto

Nro	Valtuustokauden tavoite 2009-2012	Vuosittaiset seurattavat mittarit	Sitova tavoitetaso 2012
9.1	Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus on vähintään 18 prosenttia	Joukkoliikenteen matkustajamäärät Toimenpiteet joukkoliikenteen esteettömyyden edistämiseksi Toimenpiteet seudullisen monimuotoisen joukkoliikenteen edistämiseksi Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus	Joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna Joukkoliikenteen esteettömyyttä on lisätty
9.2	Pyöräilyn ja muun kevyen liikenteen kulkumuoto-osuus on kasvanut	Pyöräilijöiden keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä koneellisissa laskentapisteissä mitattuna Tyytyväisyys kevyen liikenteen väyliin Toimenpiteet kevyen liikenteen väylien jatkuvuuden parantamiseksi Pyöräilyn ja muun kevyen liikenteen kulkumuoto-osuudet	Pyöräilijöiden keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä on kasvanut 3 % edelliseen vuoteen verrattuna Vuonna 2011 tehdyn Tampereen pyöräily- ja kävelyolosuhteita käsittelevän kyselyn seurantakysely on tehty ja tyytyväisyys on parantunut

10. Elinympäristöt ovat laadukkaita ja monimuotoisia

Nro	Valtuustokauden tavoite 2009-2012	Vuosittaiset seurattavat mittarit	Sitova tavoitetaso 2012
10.1	Asuinalueilla on erilaisia asumisen ja omistamisen muotoja kysyntää vastaavasti	Kaavavarannon määrittelyn tilanne ja asemakaavavarannon määrä	Kaavavaranto on määriteltä ja varanto on monipuolista; asemakaavavaranto on 3 vuotta ja yleiskaavavaranto 10 vuotta
10.2	Elinympäristön laatu ja viihtyvyys on parantunut	Suojeluasemakaavojen laadintatilanne Elinympäristöjä koskevan kyselyn tulokset Arkkitehtuuriohjelman kärki-	Ensimmäinen Pispalan asemakaavaehdotus on valmistunut ja Kissanmaan asemakaavatyö on käynnissä

		hankkeiden toteuttamistilanne	
--	--	-------------------------------	--

4. Tilaajan kehittämishankkeet vuodelle 2012

Vuonna 2012 ydinprosessi on mukana monissa erilaisissa kehittämis- ja laaja-alaisissa suunnitteluhankkeissa. Useita eri kaupungin yksiköitä koskee PTS-suunnittelun parantamista koskeva menetelmähanke, jossa tarkastellaan asiaa mm. kaupungin palveluverkon, maankäytön ja talouden näkökulmasta. Tässä työssä haetaan sekä Tampereelle soveltuvaa menetelmää että sen tarvitsemia työkaluja. Ydinprosessin omaa työskentelyä pyritään kehittämään mm. maankäytön suunnittelun prosessityöllä ja paikkatietotoiminnan tehostamisella erityisesti yhdessä tietohallinnon kanssa.

MAL-aiesopimuskausi umpeutuu ja sopimuksen jatkamiseksi etsitään sekä kaupunkiseudun että eri ministeriöiden yhteistyönä uutta sopimusmallia. Naapurikuntien kanssa tehtävästä yhteistyöstä voidaan nostaa esille Kangasalan kanssa tehtävä suunnittelu Nurmi-Sorilan ja Ojala-Lamminrahkan alueiden osalta.

Laaja-alaisista maankäytön suunnitteluhankkeista mainittakoon ns. EHYT-projekti, johon liittyviä selvitystöitä on ohjelmoitu usealle vuodelle, ja strateginen keskustan kehittämishanke, jota tehdään yhdessä kaupunkikehitysryhmän kanssa. Se sisältää paitsi monia merkittäviä yksittäisiä hankkeita myös kokonaisvaltaista keskustan liikenneverkkosuunnittelua.

Rantaväylän tunnelin toteuttamisen valmistelu jatkuu ns. Allianssimallilla, jolloin ensimmäistä kertaa Suomessa tiehankkeessa käytetään tätä toteutustapaa. Toisen merkittävän liikennehankkeen – modernin kaupunkiraitiotien – suunnittelu on siirtymässä yleissuunnitteluvaiheeseen. Kuitenkin ensi vaiheessa on tarkoitus vielä joukkoliikennejärjestelmän tasolla laatia joitain osaselvityksiä, joilla varmistetaan em. suunnittelun oikea etenemistapa.

Valtakunnallisesti on menossa eri tyyppisissä tutkimuksia, joissa myös Tampereen kaupungin on tarpeen olla mukana. Nämä koskevat esim. kestäväää rakentamista ja energian käyttöä. Erityisesti Vuores-projektissa on laaja-alaisesti etsitty uusia innovatiivisia ratkaisuja. Näistä uutena on käynnistymässä Isokuusen alueen puurakentamista koskeva hanke.

Yleisten alueiden ylläpidon säilyttäminen nykyisellä tasolla on nousseiden rakennus- ja materiaalikustannuksien sekä uusien kunnossa pidettävien alueiden vuoksi jatkossa erittäin haasteellista. Tästä johtuen kaupungin ylläpito-tarpeita joudutaan priorisoimaan. Viheralueiden ylläpidossa parannetaan keskustan puistojen turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Myös hulevesijärjestelmien rakentaminen on ympäristönäkökohtien korostumisen myötä lisääntynyt. Toiminnan pohjaksi laaditaan valuma-alue selvitys ja hulevesiohjelma. Hulevesijärjestelmän rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvistä vastuukysymyksistä tulee tehdä päätöksiä. Myös kaavoituksen ja yleisten alueiden suunnittelun yhteistyötä tiivistetään.

Tilaajan toimintatapojen jatkuva kehittäminen on keskeinen tavoite. Markkinoiden avaaminen kilpailulle mahdollistaa kustannussäästöjä. Alueelle voi syntyä uusia palveluita tuottavia yrityksiä ja nykyiset voivat laajentaa toimintaansa, mikä lisää seudun työpaikkoja. Tilaajan hankinta- ja projektihallinnan osaamista vahvistetaan koulutuksella ja toimintatapojen kehittämällä. Projektinhallinnan ja hankintamenettelyiden osaamisen kehittämisen lisäksi investointien kustannustietouden parantaminen on erittäin tärkeää. Kaupunkiympäristön rakentamisen ja ylläpidon tilaaja osallistuu aktiivisesti tärkeimpien valtakunnallisten tilaajaorganisaatioiden kanssa Infrastruktuurikustannusten hallintaprojektissa kehitettyjen työkalujen käyttöönottoon ja hyödyntämiseen.

Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito hallinnoi merkittävää infraomaisuutta. Omaisuuden arvon säilyminen ja toimivuuden turvaaminen on yksi tärkeä toimintatavoite. Omaisuuden hallinnan tietojärjestelmän kehittäminen jatkuu. Päämääränä on toteuttaa ylläpidon tuoteryhmän tarvitsema omaisuusrekisteri. Keinoja ovat olemassa olevien järjestelmien toimivuuden parantaminen ja tarvittaessa uusien järjestelmien hankkiminen.

Joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvun jatkuminen edellyttää edelleen joukkoliikenteen sujuvuuden parantamistoimia katuverkossa, palvelun kehittämisen jatkamista ja sitoutumista myös lippuhintojen pitämiseen edullisina.

Ympäristönsuojeluyksikön vastuulla on koko kaupunkia koskevan melu- sekä typenoksideja ja hiukkasten leviämismalliselvitysten laatiminen.

Maaomaisuuden hallinta ja kehittäminen

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat maanhankinta ja -luovutus sekä maaomaisuuden edunvalvonta, maankäytön suunnittelu (kaavoitus), yleisten alueiden suunnittelu ja strategiset hankkeet (Vuores ja Keskusta). Ensisijaisena tehtävänä on toteuttaa kaupungin strategisissa tavoitteissa linjattua maankäyttöpolitiikkaa. Maaomaisuuden hallinnan ja kehittämisen toiminnoilla luodaan edellytykset palveluiden, asumisen ja elinkeinoelämän rakentamiselle sekä näitä palvelevan yhdyskuntatekniikan, liikennejärjestelmän ja viheralueiden toteuttamiselle tasapainoisen ja kestäväen yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukaisesti.

Yleiskaavoituksella luodaan edellytykset kaupungin kehittämiseen. Tulevien vuosien asuntojen kysyntään varaudutaan mm. jatkamalla Nurmi-Sorilan ja Ojalan osayleiskaavaehdotusten valmistelua. Molempiin hankkeisiin sisältyy merkittävää yhteistyötä Kangasalan kunnan kanssa. Työpaikka- ja palvelualueiden lisäämiseen pyritään mm. saatamalla päätökseen Tarastenjärven osayleiskaavatyö ja jatkamalla Lakalaivan suunnittelua. Keskustan osayleiskaava valmistellaan strategisena osayleiskaavana osana kaupungin strategiaprosessia yhteistyössä keskustahankkeen kanssa. Osayleiskaavalla tutkitaan keskusta-alueen kehittämisen yleislinjaukset. Kämmenniemen palvelukeskuksen ja asuntoalueiden laajentamiseen varaudutaan aloitettavalla osayleiskaavatyöllä. Teiskon ja Aitolahden kyläalueiden kehittämiseen suunnattujen osayleiskaavojen valmistelua jatketaan Sisaruspohjan, Terälahden ja Viitapohjan alueilla. Näiden valmistelua jatketaan pohjoisen suuralueen vesihuoltolinjauksen pohjalta.

Kaupunkiseudun tulevan kasvun suunnat on esitetty kuntien yhteisesti valmistelemissa rakennesuunnitelmassa, jonka laadintaan kaupunki on keskeisesti osallistunut. Vuonna 2012 tarkennetaan toimenpiteitä, joilla tavoitteelliseen rakennesuunnitelmaan päästään. Pilottikohteena toteutetaan Ojalan-Lamminrahkan yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon yhteensovittamisen suunnittelu. Kaupunkiseudun maankäytön suunnittelu-yhteistyötä jatketaan osallistumalla seudun rakennesuunnitelman seurantatyöhön MAL-aiesopimuksen pohjalta.

Kaupunkisuunnittelussa suositaan täydennysrakentamista keskusta- ja työalueilla. Lähtökohtana on yhdyskuntarakenteen eheyttämisen mahdollisuuksia selvittänyt EHYT-hanke, jonka loppuraportissa on esitetty johtopäätelmiä ja toimenpide-ehdotuksia täydennysrakentamisen edistämiseksi. Toimenpide-ehdotuksista keskeisin on laatia aluekehittämiskohteita eli eri kaupunginosia koskevia yleissuunnitelmia, joilla luodaan tavoitella hyvälle täydennysrakentamiselle.

Vuonna 2011 on käynnistetty Haukiluoman yleissuunnitelma, jossa palveluiden turvaaminen asukasmäärää lisäävällä täydennysrakentamisella on kiireellistä. Yleissuunnitelma valmistuu vuonna 2012. Ensimmäiseksi suunnittelu-kohteeksi nykyisistä kaupungin alakeskuksista on otettu Tesoma, jossa on samanaikaisesti käynnissä asemakaavoituskohteita sekä vireillä palvelurakenteen muutoksia. Lisäksi käynnistetään katuraitiotien alustavan yleissuunnitelman mukaisen reitin ja joukkoliikenteen laatuikäytävän varrella sijaitsevien Hakametsän ja Hallilan alueiden yleissuunnitelmat. Avoimista maisematiloista laaditaan koko kantakaupungin kattava selvitys. Valmisteilla on teollisuus- ja työpaikka-alueita koskeva selvitys.

Asemakaavoituksella mahdollistetaan kaupungin kehittämisen kannalta riittävä asuin- ja työpaikkarakentamisen taso ja tonttivaranto. Palveluverkon kehittämistä jatketaan Tesoman ja Lentävänniemen keskusten uudistushankkeilla ja verkkoa tukevalla täydennysrakentamisella. Suunnitellun katuraitiotien joukkoliikenteen laatuikäytävää tuetaan asemakaavoituksella. Keskustan kehittämistä toteuttavia kaavakohteita ovat Kunkun parkki, Ratapihankatu ympäristöineen ja Ratinan toimistokortteli. Asuntorakentamisen keskeisiä kohteita ovat Kaukajärven Saarenmaantien, Härmälänrannan ja läntisten kaupunginosien Lentävänniemen keskustan, Niemenrannan ja Santalahden asuntoalueet. Pientaloasuntoja suunnitellaan mm. Hervantajärven Hiidenmäkeen. Työpaikkarakentamista kaavoitetaan Ratinaan, Lahdesjärvelle, Myllypuron Kolmenkulman alueelle, Multisiltaan ja Tarastejärvelle (hyötyvoimala). Pispalan ja keskussairaalan asemakaavojen uusimistyö jatkuu. Suunnittelussa edistetään arkkitehtuuriohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Kaupungin raakamaan hankintaa suunnataan rakennesuunnitelman ja yleiskaavoitusohjelman kasvusuunnille. Raakamaa-alueet pyritään saamaan kaupungin omistukseen jatkosuunnittelun kannalta riittävän ajoissa vapaaehtoisin kaupoilla tai muilla vapaaehtoisilla toimenpiteillä. Tarvittaessa käytetään myös muita lainsäädännön sallimia

menettelyitä. Raakamaan hankinnan kannalta keskeisiä alueita ovat edelleen mm. Ojala ja Nurmi-Sorila. Myös kantakaupungin alueella on raakamaa-alueita, joiden maanhankintaa pyritään aktivoimaan.

Maankäyttösopimuksia käytetään maapolitiikan välineinä maankäytön muutostilanteissa. Maapolitiikan periaatteet yhdyskuntarakenteen eheyttämisen ja tiivistämisen edistämiseksi linjattiin kaupunginhallituksen suunnittelujaostossa marraskuussa 2011. Näitä periaatteita pyritään saamaan sopimuksiin ja siten käytäntöön vuoden 2012 aikana.

Kaupunki tarjoaa monipuolisia kunnallistekniikan piirissä olevia tontteja rakentamiseen. Asuintontteja tarjotaan asuntopoliittisia tavoitteita noudattaen tuottajamuotoiseen asuntotuotantoon niin vuokra- kuin omistusasumiseen ja lisäksi omatoimiseen omakotirakentamiseen. Myös erityisryhmien asuintontteja pyritään tarjoamaan ottaen huomioon palvelutarpeet. Yrityselämän tarpeisiin tontteja luovutetaan sekä tuotantotoiminnalle että eri tyyppisille palveluille. Tonttien luovutuksissa otetaan huomioon rakentamisen laadulliset tavoitteet sekä myös tavoite maan hintatason pitämiseksi kohtuullisena. Vuonna 2012 asuintonttien luovutuksen osalta Vuores on hyvin keskeinen alue. Myös Atalan Rissosta luovutetaan tontteja sekä omakotirakentamiseen että kerros- ja rivitalorakentamiseen. Yritysalueista merkittävimmät ovat Rusko, Lahdesjärvi ja Myllypuro.

Kaupungin metsäsuunnitelman uudistaminen pyritään saamaan päätökseen vuonna 2009 linjatun metsien hoidon toimintamallin pohjalta. Myös kaupungin metsiä koskeva metsokartoitus saadaan valmiiksi vuoden 2012 aikana.

Kaavoituksen ja yleisten alueiden suunnittelun yhteistyötä tehostetaan. Yleisten alueiden suunnittelussa pyritään tekemään vähintään yleissuunnitelmatasoiset katu- ja vihersuunnitelmat asemakaavojen laatimisen kanssa samanaikaisesti. Tällä pystytään yhdistämään suunnittelun vuorovaikutusprosessia, parantamaan kaavassa esitettyjen ratkaisujen laatua, ja konkretisoimaan esitettäviä ratkaisuja. Kaavoitushankkeiden yhteydessä suunnitellaan myös niiden liikenne- ja ratkaisut. Uusia vuonna 2012 suunniteltavia alueita ovat mm. Lentävänniemen keskustan, Niemenranta II:n, Hiidenmäen, Huppionmäen ja Risson kaava-alueet.

Katujen saneerauksia jatketaan alueellisten suunnitelmien mukaan.

Rantaväylän suunnittelua jatketaan toukokuussa 2011 valmistuneen tiesuunnitelman pohjalta. Allianssi – mallin käynnistämisen valmistelutyöt aloitetaan.

Modernin kaupunkiraitiotien suunnittelua jatketaan käynnistämällä yleissuunnitelman laadinta. Yleissuunnitelman rinnalla tehdään erillisenä selvityksenä hankkeen rahoitusvaihtoehtojen tarkastelu sekä selvitetään tarkemmin kaupunkiraitiotien vaikutuksia kaupunkikehitykselle. Kaupunkiraitiotien yleissuunnitteluun liittyen tehdään tärkeimmillä pääkaduilla kaupunkiraitiotien toteuttamisen edellyttämää yleissuunnittelua. Bussiliikenteen nopeuttamiseksi ja palvelutason parantamiseksi käynnistetään laatuikätyvien yleissuunnitelma.

Keskustan katuverkon liikenne- ja yleissuunnittelu jatkuu syksyllä 2011 muodostetun alustavan keskustan liikennevision pohjalta. Katuverkkosuunnitelman yhteydessä Hämeenkadun liikenteellistä asemaa tarkennetaan sekä tehdään kadusta yleissuunnitelma. Keskustan liikennesuunnittelu liittyy kiinteästi keskustan kehittämishankkeeseen sekä laadittavaan keskustan osayleiskaavaan.

Keväällä 2012 valmistuva liikenneverkkosuunnitelma mahdollistaa keskustakatujen ja kevyen liikenteen yhteyksien suunnittelun jatkamisen keskustassa. Katuverkkosuunnitelman hyväksymisen jälkeen katusuunnittelua jatketaan keskittyen v. 2012 Kyttälän alueeseen.

Tampereen Kansi –hankkeen edellyttämien katusuunnitelmien laatimisen käynnistämiseen varaudutaan v. 2012 aikana. Ratapihankadun suunnittelua jatketaan aloittamalla katusuunnitelmien laatiminen Itsenäisyydenkadun pohjoispuolisella alueella. Viinikan liittymän välityskyvyn parantamiseksi tehdään suunnittelua, joka tähtää ensimmäisten parantamistoimenpiteiden toteuttamiseen v. 2013.

Kevyen liikenteen pääreitistön kehittämistä ja laatutason parantamista jatketaan etenkin keskusta-alueella. Kevyen liikenteen reittioppaan kehittämistä jatketaan.

Liikenneturvallisuussuunnitelman toimenpide-esitysten toteuttamista jatketaan ja selvitettävänä oleva liikenneturvallisuustyön uusi organisointimalli otetaan käyttöön.

Liikennetelematiikan osalta jatkuu uuden pysäköinninopastusjärjestelmän toteuttaminen. Liikennevalojen osalta lisätään joukkoliikenne-etuuksia, aloitetaan uuden tietoliikenneverkon rakentaminen ja uuden keskusohjausjärjestelmän hankinta. Älyliikenteen osalta jatketaan liikenteen hallinnan ja älyliikenteen strategian toteuttamista ja koordinoidaan Tampereen älyliikenteen kokeilu- ja innovaatioalueen ITS Factoryn käynnistymistä.

Viheralueohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi suunnittelussa keskitytään viherpalveluohjelmiin sekä keskustapuihojen ja erityisesti leikkipaikkojen kunnostukseen. Aaltosenpuiston saneeraussuunnittelua jatketaan. Uusista saneeraussuunnittelukohteista merkittävimpiä ovat Näsinpuisto ja Pikku kakkosen leikkipaikka Koskipuistossa, joka pyritään toteuttamaan tämän vuoden kuluessa.

Kantakaupunkialueelle laaditaan v. 2012 hulevesiohjelma sekä päivitetään valuma-alue selvitys.

Strategiset hankkeet Keskusta ja Vuores

Keskustahanke

Keskusta-hanke käynnistyi vuoden 2011 alussa. Tampereen keskustan kehittämissuunnitelma hyväksyttiin 12.12.2011 kaupunginhallituksen suunnittelujaostossa Keskustahankkeen hankesuunnitelmaksi. Ohjelmassa on aikataulutettu hankkeen projekteja alustavasti vuoteen 2020 asti, mutta on tiedossa, että ne jatkuvat vuoden 2020 jälkeenkin.

Hankkeen toteutuksesta vastaa hankejohtajan johtama hanketoimisto, joka kuuluu konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmään. Keskustahankkeen hanketoimisto vastaa itsenäisesti kaupunginhallituksen suunnittelujaoston ohjauksessa hankkeen hallinnosta, hankinnoista ja sidosryhmäsuhteista.

Keskustahanke toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteita koskien ehyttä ja tiivistä kaupunkirakennetta sekä elävää keskustaa. Hankkeen merkittävänä kumppanina on Tampere Tunnetuksi ry:n vetämänä toimiva kaupungin, keskustan yrittäjien ja kiinteistönomistajien muodostama ns. kolmikanta. Hankkeen tehtävänä on koordinoida keskustan kehittämissuunnitelman mukaisesti keskustan muutoshankkeita kaupungin osalta. Keskustahanke kehittää Ratinan, Ranta-Tampellan, Mustalahden ja Eteläpuiston alueita, keskustakortteleita sekä Tammerkosken ranta-alueita. Hanke koordinoi myös ratapiha-alueen kehittämistä sekä Tammelan ja Amurin täydennysrakentamista.

Keskustan osayleiskaavat työ ns. strategisena osayleiskaavana osana kaupunkistrategiaprosessia on käynnissä yhteistyössä maankäytön suunnitteluyksikön kanssa. Tammelan täydennysrakentamisen yleissuunnitelmatasoinen viitesuunnitelma ja Ratapihankadun pohjoisosan ja linja-autoaseman tontin eteläosan asemakaavat valmistuvat. Suunnittelujaosto on asettanut hankkeen yhdeksi vuoden 2012 tavoitteeksi Molinin tonttia/Frenckellin parkkia koskevan suunnittelukilpailun valmistelu. Tähän liittyen laaditaan ydinkeskustan maanalaisen pysäköinnin ja huollon yleissuunnitelma ja ensivaiheessa P-Kunkun maanalainen asemakaava. Molinin tontin/ P-Frenckellin suunnittelukilpailu käynnistetään, kun edellä mainitut asiaan liittyvät suunnitelmat ovat valmistuneet.

Vuoden 2012 aikana järjestetään Eteläpuistoa, Kaakinmaan kortteleita 95 ja 96 ja Nalkalan kenttää koskeva kansainvälinen arkkitehtuurikilpailu. Ratinansuvannon arkkitehtuurikilpailun valmistelu aloitetaan.

Ratinan etelärannan asuinkorttelit valmistuvat ja Kauppakeskuksen ja toimistokortteleiden rakennustöiden odotetaan alkavan. Kauppakeskuksen toteutussopimukseen kuuluvat rakennustyöt käynnistyvät yhtäaikaaisesti kauppakeskuksen rakentamisen kanssa.

Keskustahankkeen vastuulla oleva palvelutilaus kuuluu kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessin Maaomaisuuden hallinta ja kehittäminen -palvelukokonaisuuteen. Tie- ja katu-verkkoon sekä viheralueisiin liittyvät investoinnit kuuluvat kaupunkiympäristön rakentamisen ja ylläpidon palvelukokonaisuuden yleisten alueiden rakentamisinvestointeihin. Keskustahankkeen maankäytön ja yleisten alueiden suunnittelun sekä rakentamisen palvelutilauksiin on varattu kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessin käyttötalous- ja investointimäärärahoissa yh-

teensä 2,85 milj. euroa, joka on hanketasolla sitova kokonaismääräraha vuodelle 2012. Keskustahankkeen vuoden 2012 määrärahat ovat yhteensä 3,548 milj. euroa.

Vuores-hanke

Vuores-hanke toteuttaa kaupunkistrategian tavoitteita koskien laadukkaita ja monimuotoisia elinympäristöjä sekä kaupungin elinvoimaa ja kilpailukykyä. Vuores-hanke perustettiin vuonna 2002 uuden kaupunginosan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Suunnittelu jatkuu vuoteen 2015 ja rakentaminen vuoteen 2021 asti. Vuores-projektisuunnitelman päivitys on hyväksytty kaupunginhallituksen suunnittelujaostossa 7.11.2011. Hankkeen toimialue on Vuoresin osayleiskaava-alue.

Hankkeen toteutuksesta vastaa hankejohtajan johtama hanketoimisto, joka kuuluu konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmään. Vuores-hankkeen hanketoimisto vastaa itsenäisesti kaupunginhallituksen suunnittelujaoston ohjauksessa hankkeen hallinnosta, hankinnoista ja sidosryhmäsuhteista.

Asuntomessut Tampereella 2012 -tapahtuma järjestetään Vuoresissa 13.7.–12.8.2012. Asuntomessut on Vuores-hankkeen alaprojekti.

Ajankohtainen suunnittelukohde vuoden 2012 aikana on Isokuusen alue, jolle laaditaan maankäytön yleissuunnitelma ja aloitetaan asemakaavoitus. Kehityshankkeena alueelle kaavoitetaan Suomen suurin yhtenäinen puurakenteinen asuntoalue yhteistyössä Finnish Wood Researchin kanssa. Isokuuseen tulee toteutumaan myös Suomen suurin puukerrostalokokonaisuus. Kirkkokorttelin arkkitehtikilpailu Vuoreskeskuksessa käynnistetään vuoden 2012 aikana.

Merkittävimmät rakennuskohteet vuoden 2012 aikana ovat asuntomessualue sekä rakennettujen katujen ja puistojen viimeistelyt. Koukkurannan alueen rakennussuunnittelu on aloitettu ja rakentaminen aloitetaan 2012 aikana. Asuntorakentaminen käynnistyy useassa kohteessa Vuoreskeskuksessa ja Mäyränmäessä. Liikekeskuksen 1-vaihe valmistuu kesäkuussa.

Vuores-hankkeen vastuulla oleva palvelutilaus kuuluu kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessin Maaomaisuuden hallinta ja kehittäminen -palvelukokonaisuuteen. Tie- ja katuverkkoon sekä viheralueisiin liittyvät investoinnit kuuluvat kaupunkiympäristön rakentamisen ja ylläpidon palvelukokonaisuuden yleisten alueiden rakentamisiin-vestointeihin. Vuores-hankkeen maankäytön ja yleisten alueiden suunnittelun sekä rakentamisen palvelutilauksiin on varattu kaupunkiympäristön kehittämisen ydinprosessin käyttötalous- ja investointimäärärahoissa yhteensä 9,4 milj. euroa, joka on hanketasolla sitova kokonaismääräraha vuodelle 2012. Vuores-hankkeen vuoden 2012 määrärahat ovat yhteensä 11,743 milj. euroa, joka sisältää asuntomessujen kustannuksia 1,757 milj. euroa.

Palvelutilaus (1000 e)

Maaomaisuuden hallinta ja kehittäminen	Käyttötalous	Investointi	Yhteensä
Maanhankinta ja luovutus sekä maaomaisuuden edunvalvonta *	3 095	0	3 095
- Alueiden kunnossa- ja puhtaanapito	125		125
- Metsienhoito	620		620
- Mittaus- ja karttapalvelut	1 900		1 900
- Rakennustan ylläpitopalvelut	450		450
Maankäytön suunnittelu **	0	0	0
Yleisten alueiden suunnittelu ***	970	1 450	2 420
- Perushankkeet	650	1 200	1 850
- Vuores	180	200	380
- Keskusta	20	50	70
- Kehittämispalvelut	120		120
Strategiset projektit ****	70		70
Oma tuotanto yhteensä	4 135	1 450	5 585
Maanhankinta ja luovutus sekä maaomaisuuden edunvalvonta *	1 399	0	1 399
- Alueiden kunnossa- ja puhtaanapito	160		160
- Rakennustan ylläpitopalvelut	300		300
- Muut palvelut	939		939
Maankäytön suunnittelu **	967	0	967
- Yleiskaavat	237		237
- EHYT	100		100
- Asemakaavat	630	0	630
- Perushankkeet	270		270
- Vuores	200		200
- Keskusta	160		160
Yleisten alueiden suunnittelu ***	1 777	2 850	4 627
- Perushankkeet	807	1 550	2 357
- Vuores	20	200	220
- Keskusta	70	100	170
- Kaupunkiraitiotie	330		330
- Rantaväylän tunneli		1 000	1 000
- Keskustan liikennesuunnittelu	100		100
- Pohjoisen alueen vesihuolto	450		450
Strategiset projektit ****	454		454
Muu tuotanto yhteensä	4 597	2 850	7 447
Yhteensä	8 732	4 300	13 032

Maankäytön suunnittelun palvelutilaus perustuu kaavoitusohjelmiin, jotka on laadittu yleiskaavoitukselle, EHYT-hankkeelle sekä asemakaavoitukselle. Maankäytön suunnittelun palvelusopimukset tehdään kaavoitusohjelmien mukaisten kaavakokonaisuuksien toteuttamisesta, asiantuntijapalveluista ja erilliselvityksistä. Maankäytön suunnittelun uudet puitesopimukset ulkopuolisten tuottajien kanssa solmitaan alkaviksi maaliskuussa 2012. Sopimusten kesto on kaksi vuotta (lisäksi mahdollisuus kahden vuoden optiokauteen). Puitesopimukseen perustuvista hankinnoista käydään hankekohtaiset tarjousmenettelyt. Ulkoisilta tuottajilta tilattavan tuotannon osuus käsittää mm. hankkeisiin liittyviä erilliselvityksiä, viite- ja ideasuunnitelmia, maankäytön yleissuunnitelmia, kaavasunnittelua sekä vaikutusten arviointia.

Yleisten alueiden suunnittelun tuotekokonaisuuden palvelusopimukset sisältävät uusien alueiden sekä saneerattavien kohteiden katu- liikenne- ja vihersuunnittelun toteutuksen sekä muita asiantuntijapalveluita. Suunnitteluhankinnat perustuvat sekä kaupungin tuotannon että yksityisten konsulttitoimistojen kanssa tehtyihin puitesopimuksiin. Lisäksi isommat ulkopuolelta tilattavat hankkeen kilpailutetaan erikseen.

Maanhankintaan, kaavoitukseen ja muuhun maanjalostamiseen liittyvistä kiinteistöjen ja paikkatiedon viranomais- ja asiantuntijatehtävistä sekä tonttien luovuttamisen vaatimista kiinteistönmuodostuksesta vastaa tilaajaorganisaation kaupunkimittaus.

Suunnitellut palvelutilaukset tuoteryhmittäin ja tuotteittain eivät ole lautakuntaan nähden sitovia.

Ydinprosessin tavoitteiden toteutuminen

Tampere virtaa kaupunkistrategiassa ydinprosessille asetetut tavoitteet liittyvät kaupungin kasvun ja samanaikaisen ilmastonmuutoksen hillitsemisen edellyttämiin toimenpiteisiin. Tavoitteena on yhdyskuntarakenteen kehittäminen eheämmäksi ja tiiviimmäksi ja samalla entistä viihtyisämmäksi ja monimuotoisemmaksi.

Kaavoituksen vuosittaiset tavoitteet määritellään tarkemmin kaavoitusohjelmissä. Talousarviovuoden 2012 asemakaavoitusohjelma sisältää asuntokerrosalaa noin 350 000 krsm² ja muuta kerrosalaa noin 330 000 krsm². Asemakaavoitettavasta asuntokerrosalasta toteutetaan osa omakoti- ja rivitaloasuntoina. Pientaloasuntojen määräksi on arvioitu 320.

Talousarviovuonna luovutetaan omatoimiseen rakentamiseen n. 100 pientalotonttia sekä yhtiömuotoisia erillispientaloja vastaava määrä. Tonttivarantoa myydään ainoastaan käypään hintaan. Määrällisiä tavoitteita ei pyritä saavuttamaan hintatasoa halventamalla.

Seudullista liikenteen suunnittelun yhteistyötä tiivistetään vuonna 2010 valmistuneen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja maaliskuussa 2011 solmitun MAL -sopimuksen toteutumisen seurannan avulla. MAL -sopimuksen liikennehankkeiden toteutumisen seurannasta vastaa Tampereen kaupunkiseutu. Liikennejärjestelmäsuunnitelman kärkihankkeiden suunnittelua jatketaan vuonna 2012. Liikenneturvillisuustilanteen kehittymistä tarkkaillaan liikenneonnettomuuksien määriä, tyypejä ja tapahtumapaikkoja seuraamalla. Liikenneturvillisuutta parantavia toimenpiteitä toteutetaan liikenneturvillisuussuunnitelman ja koulujen liikenneturvillisuussuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2012 aikana käynnistetään liikenneturvillisuustyöryhmän toiminta. Pyöräilyn kulkumuoto-osuutta on tavoitteena kasvattaa vuonna 2012. Pyöräilyteyksien parantamisessa keskitytään erityisesti keskustan reittien parantamiseen käynnissä olevan liikenneverkko-suunnitelman sekä pyöräilyn pääreittejä koskevan suunnitelman mukaisesti. Keskustan kävelyn ja pyöräilyn turvallisuuden ja olosuhteiden parantamisen pohjana toimii edelleen myös v. 2008 valmistunut keskustan kevyenliikenteen kehittämissuunnitelma. Tavoitteena on vuoden 2012 aikana parantaa kävelyn ja pyöräilyn väylien yhdistävyyttä ja käyttäjien tyytyväisyyttä väyliin. Pyöräilijöiden keskimääräisiä vuorokausiliikennemääriä koneellisissa laskentapisteissä mitattuna on tavoitteena kasvattaa 3 %.

Tilaaajan tunnusluvut

Tunnusluvut	TP2010	TA2011	TA2012	TS2013	TS2014
Suoritteet					
Maanhankinta, ha	75	60	60	60	60
Maanluovutus, ha	167	15	15	15	15
Toiminnan laajuustiedot					
Pitkäaikaiset vuokraukset	6481	6540	6750	6830	6910
Lyhytaikaiset vuokraukset	7491	8000	8000	8000	8000
Metsänhoitotyö, ha	134	140	145	140	140
Puutavaran myynti, m3	22581	18000	15000	15000	15000

Talous (1000 e)

Maaomaisuuden hallinta ja kehittäminen	TP 2010	Alkuper. TA 2011	Muutettu TA 2011	TA 2012
Toimintatulot	41 098	39 120	38 920	41 160
Toimintamenot	-9 615	-9 437	-7 397	-8 732
Toimintakate	31 483	29 683	31 523	32 428

Yhdyskuntalautakuntaan nähden sitovaa ovat palvelukokonaisuuden toimintatulot ja toimintamenot.

Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2012
Maa- ja vesialueet	-7 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-4 300
Kadut, tiet, torit ja puistot	-2 750
Strategiset hankkeet	
Keskusta	-150
Vuores	-400
Rantaväylän tunneli	-1 000
Investointimenot yhteensä	-11 300
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	26 500

Konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmän kiinteistötoimi vastaa maanhankinnasta ja -luovutuksesta sekä maaomaisuuden edunvalvonnasta. Kiinteistötoimen osuus palvelukokonaisuuden toimintatuloista on 41,0 milj. euroa ja toimintamenoista 4,5 milj. euroa. Kiinteistötoimi vastaa myös maa- ja vesialueiden investoinneista ja maa-alueiden myyntituloista. Strategisten projektien palvelutilaus kuuluu myös konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmälle. Maa- ja vesialueiden myyntitulojen arvioidaan olevan noin 26,5 milj. euroa, josta taseomaisuuden ylittävät myyntitulot 15,0 milj. euroa ovat käyttötalouden tuloja.

Erikseen ydinprosessin talousarviossa esitettyjen Keskustan ja Vuoreksen strategisten hankkeiden, kaupunkiraitiotien sekä rantaväylän tunnelin hankkeiden käyttötalous- ja investointimäärärahat ovat hankkeittain sitovia. Kahdelle palvelukokonaisuudelle jakautuvaa sitovaa määrärahaa on Vuoreksen strategiselle hankkeelle yhteensä 9,4 milj. euroa, Keskustan strategiselle hankkeelle 2,85 milj. euroa, katuraitiotiehankkeelle 0,33 milj. euroa ja Rantaväylän tunnelin hankkeelle 1,0 milj. euroa. Näiden kohteiden toteutukseen on varattu yhteensä 13,58 milj. euroa, josta investointien osuus on 12,6 milj. euroa.

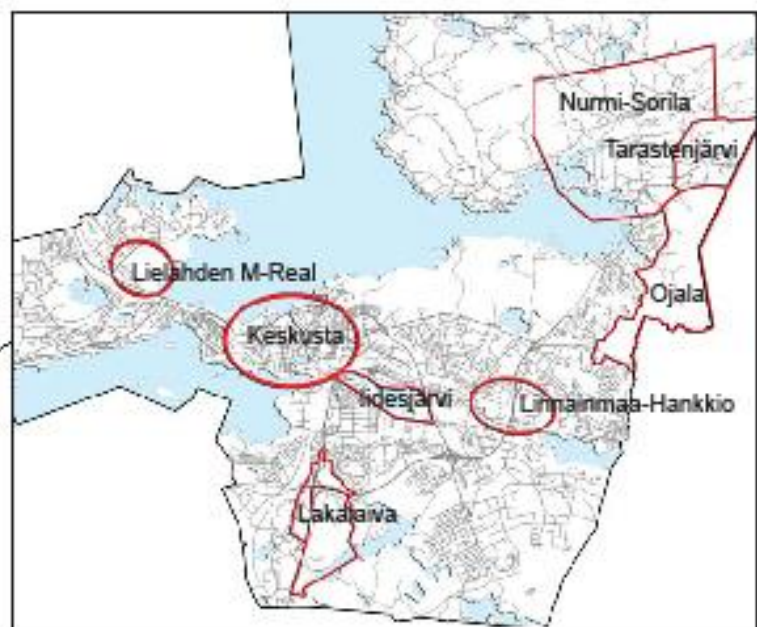
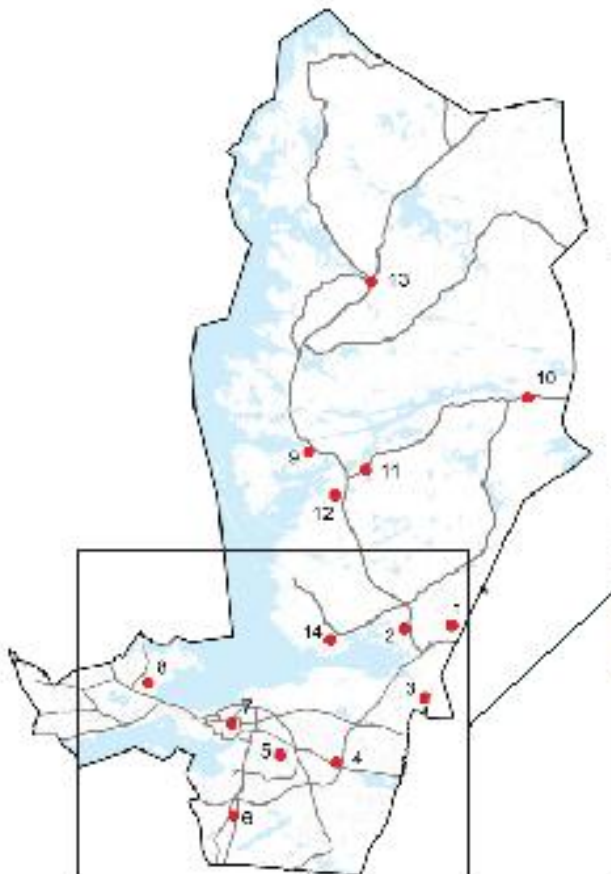
Maaomaisuuden hallinnan ja kehittämisen palvelukokonaisuuden tilausmäärärahoihin sisältyy näiden sitovien hankkeiden osalta strategisen Keskustahankeen 0,4 milj. euroa sekä Vuoreksen strategisen hankkeen 0,8 milj. euroa.

KAIVOITUSOHJELMA v. 2012 - 2014
MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU, YLEISKAAVOITUS

15.11.2011

Yleiskaavoitusohjelma v. 2012-2014 nro		2011				2012				2013				2014		
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	
1	yk 031	Tarastenjärven oyk					3		4							
2	yk 035	Nurmi-Sorilan oyk									3			4		
3	yk 025	Ojalan oyk		2								3			4	
4	yk 037	Linnanmaa-Hankkion oyk										1		2		2017
5	yk 041	Iidesjärven oyk			2				3			4				
6	yk 046	Lakalaivan oyk					1		2			3		4		
7		Keskustan oyk			1								3		4	
8		Lielahden aluekeskuksen oyk								1		2			3	2016
9		Kämmenniemen oyk					1				2				3	2015
		Kantakaupungin yleiskaava												1		2018
		Pohjoinen suuralue - kylien suunnittelu														
10	yk 026	Viitapohja									3		4			
11	yk 039	Sisaruspohja									3		4			
12	yk 040	Kolunkylä											1		2	2016
13	yk 042	Terälahti						1				2			3	2015
14	yk 043	Hirviniemi										1		2		2016

Vaiheet 1 = valmistelu, selvitykset, oas 3 = ehdotus
2 = luonnosvaihtoehdot 4 = hyväksyminen

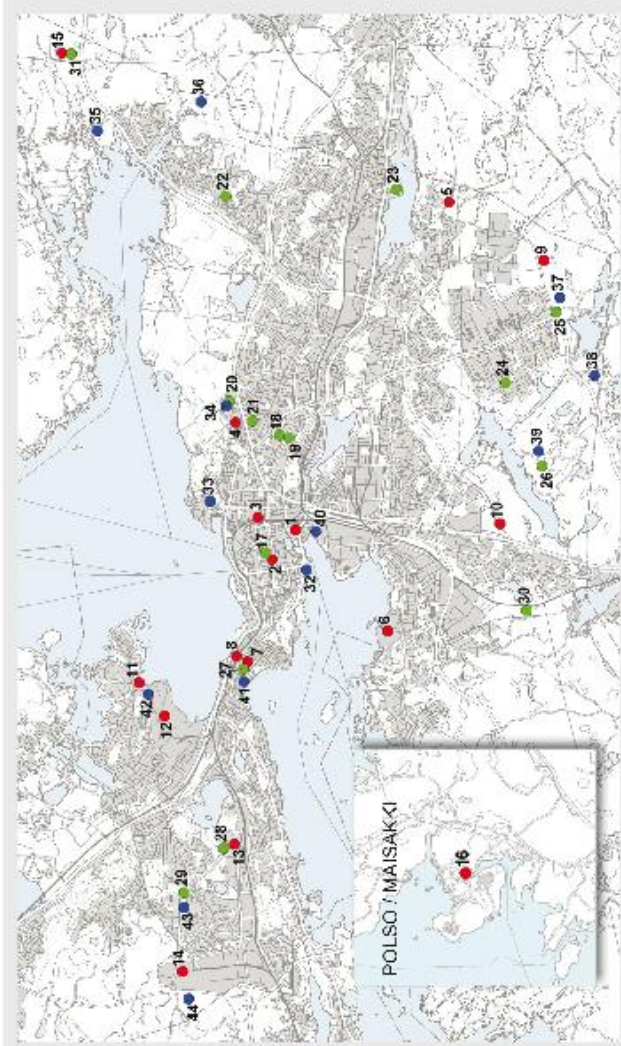

TAMPERE

ASEMAKAAVOITUSOHJELMA 2012-2014

Maankäytön suunnittelu Kaupunginhallituksen suunnittelujaosto 12.12.2011

Vuosi 2012		300	200 000	100 000
kaav. ohj. nro	sjainti-työn laatu	omistus Kaupunki / Muu	pienalo- asunnot kpl	asunto kerrosala km2
1	XIII Raitina, Hatanpään VI 9 (omistaja)	K	50	20 000
2	Kurkku parkki (maantien kaava)	K		1 000
3	Tammela, Raitiohankinta (ent. laakso osen 5) AVALKOHJE	M/K	10 000	30 000
4	Kruppi, keskusta-alue (saraja-alueen liitteenä)	M		1 000
5	Kaukajärvi, Saarimaantie (asuntalo)	K	50	20 000
6	Härmälä, Härmälänmäntä (asuntalo)	M		1 000
7	Pispalan asemakaava (jyvälie, AVALKOHJE)	M/K		1 000
8	Santelähti (asuntalo, toimilä)	M/K		50 000
9	Hervantajärvi, Hiltelämäki (uus. osu. 2000 m²) AVALKOHJE	K	200	40 000
10	Lahdejärvi, eteläosa (lieto- ja toimilä)	K		100 000
11	Lentävienlent. keskuksen eteläosa (asuntalo, satama) AVALKOHJE	K	35 000	1 000
12	Karlanoranta (Mienemäntä 2) (asuntalo)	M	50	50 000
13	Tesoman keskusta-alue (asuntalo, palvelus- ja toimilä)	K	20 000	3 000
14	Myllypuro, Kolmenkulman alue 1 (toimilä, liiketila) AVALKOHJE	M/K		100 000
15	Tarastanjärvi, hyötyvoimala (asuntalo)	K		5 000
16	Polso, Maaisalo (joh. alueet)	K	20	4 000
	Tonttien jakaminen vanhoilla pientaloalueilla	M/K	20	5 000
Kaikki yhteensä v. 2012			320	354 000
Kaikki yhteensä v. 2013			340	158 000
Kaikki yhteensä v. 2014			440	165 000

- 2012 kaavoitettava alue
 - 2013 kaavoitettava alue
 - 2014 kaavoitettava alue
- 39 kohteen numero

Vuosi 2013		300	200 000	100 000
kaav. ohj. nro	sjainti-työn laatu	omistus Kaupunki / Muu	pienalo- asunnot kpl	asunto kerrosala km2
17	Frenchellin parkki, Molin in kontti (lieto- ja toimilä)	K		3 000
18	Kaleva, Pölvönkatkon koulu (asuntalo, palvelus, liiketila)	K	15 000	3 000
19	XIX Kalevanrme, Sarvijakokatu (asuntalo, liiketila)	M/K	30 000	3 000
20	Kauppi, keskusta-alue (saraja-alueen liitteenä)	M		10 000
21	Klaasimaa (asuntalo, palvelus, liiketila)	M/K	10 000	4 000
22	Atala, keskusta (asuntalo, liiketila, palvelus)	K	10	25 000
23	Vehmainen, Kaukaniemi (asuntalo)	K	50	15 000
24	Hervantaan lukion alue (toimilä, asuntalo) AK, AP	K	10 000	1 000
25	Hervantajärvi 1 (asuntalo, AK, AP)	K	50	50 000
26	Vuoras Ränninkorpi (asuntalo)	K	80	35 000
27	Pispalan asemakaava (lieto- ja toimilä)	M		1 000
28	Tesoman yhtenäiskoulu (asuntalo)	K	50	16 000
29	Haukkuoma, Työkatu 1 (asuntalo)	K		30 000
30	Mutsilla (asuntalo)	K		50 000
31	Tarastanjärvi (asuntalo)	K		50 000
	Ehyt-seelityksen tiivistyskohteet ja kaupunkirakenteen iydyttäminen Tonttien jakaminen vanhoilla pientaloalueilla	M/K	20	5 000
Kaikki yhteensä v. 2013			340	158 000

Vuosi 2014		300	200 000	100 000
kaav. ohj. nro	sjainti-työn laatu	omistus Kaupunki / Muu	pienalo- asunnot kpl	asunto kerrosala km2
32	Eteläpuisto (asuntalo, liiketila, palvelus)	K		20 000
33	Loppi (asuntalo, palvelus, liiketila)	M		1 000
34	Kauppi, keskusta-alue (saraja-alueen liitteenä)	M		50 000
35	Mummsortia 1 (asuntalo, AK, AP)	K	100	50 000
36	Ojala (asuntalo)	K	50	50 000
37	Hervantajärvi 2 (asuntalo, AK, AP)	K	50	50 000
38	Vuoras, Vornniö (asuntalo)	M/K	40	1 000
39	Vuoras, Isokummi (asuntalo)	K	80	50 000
40	Järveden keskusta-alue (asuntalo)	K		5 000
41	Pispalan asemakaava (lieto- ja toimilä)	M		100 000
42	Mienemäntä 3 (asuntalo)	M		15 000
43	Haukkuoma, Työkatu II (asuntalo)	K	50	30 000
44	Myllypuro, Kolmenkulman alue 2 (toimilä ja liiketila)	K		100 000
	Ehyt-seelityksen tiivistyskohteet ja kaupunkirakenteen iydyttäminen Tonttien jakaminen vanhoilla pientaloalueilla	M/K	20	5 000
Kaikki yhteensä v. 2014			440	165 000

Kaavoitusohjelma 2012 – 2014

Maankäytön suunnittelu, yhdyskuntasuunnittelu

Kantakaupungin eheyttäminen EHYT		2011				2012				2013				2014			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1.	Haukiluoman yleissuunnitelma			■	■	■	■										
2.	Tesoman yleissuunnitelma					■	■	■	■								
3.	Avoimien maisematilojen selvitys						■	■	■	■	■						
4.	Hakametsän yleissuunnitelma							■	■	■	■						
5.	Hallilan yleissuunnitelma							■	■	■	■						
6.	Turtolan yleissuunnitelma									■	■	■	■				
7.	Teollisuusalueiden selvitys									■	■	■	■				
8.	Korkean rakentamisen selvitys									■	■	■	■				
9.	Kaukajärven yleissuunnitelma											■	■	■	■		
10.	Taatalan/Koivistonkylän yleissuunnitelma													■	■	■	■
11.	Olkahisten ympäristön yleissuunnitelma													■	■	■	■
12.	Koilliskeskuksen yleissuunnitelma														■	■	■
13.	Multisillan yleissuunnitelma														■	■	■

nit noin 5-10 vuodessa. Vuosisuunnitelmassa 2012 on edellisen vuoden tapaan lakimuutos otettu huomioon ulkovalaistusinvestointien lisäyksellä, jotta uusiminen voidaan tehdä hallitusti siirtymäaikana. Tampereen kaupunki on ollut ulkovalaistuksen uusimisessa aktiivinen jo useita vuosia, jolloin valaistuskomponenttien voimakas hinnan nousu ei vaikuta täysimääräisesti lain edellyttämään elohopealamppujen korvaamiseen kustannuksiin.

Liikenteen hallinnan tuotekokonaisuuden palvelusopimuksilla rakennutetaan investointiohjelman mukaisia telematiikkahankkeita ja käyttötalouden määrärahalta hankitaan telematiikan ylläpitopalveluita.

Tilaaja vastaa palvelukokonaisuuden toimintatuloista kuten pysäköinti- ja pysäköintivirhemaksuista, maan- ja lumenvastaanottotuloista sekä satamien venepaikkojen vuokratuloista. Lumen vastaanottomaksu korotettiin vuodelle 2010. Lumen vastaanottomaksun tarkistamista on harkittava loppuvuonna 2012. Kaupungin maanvastaanottomaksua on syytä tarkastella toiminnan ohjauksen näkökulmasta, jotta ylijäämämaiden käyttöä syntypaikalla tai kierrätyksessä voitaisiin tehostaa. Kaupungin maanvastaanottoaikat täytynevät 5-10 vuoden aikana, ellei korjaaviin toimiin ryhdytä. Maan- ja lumenvastaanottoaikat perustaminen on pitkäkestoinen lupaprosessi. Vuokrattavien venepaikkojen hintoja tarkistetaan niin, että vuokratuloilla voidaan pääasiallisesti kattaa toimintamenot. Venesatamia voidaan myös vuokrata yksityisille satamanpitäjille.

Yleisten alueiden ylläpidon laadun säilyttäminen nykyisenä on kaupungin tiukan taloustilanteen, kustannusten nousun, oman tuotannon taloudellisen liikkumavaran kiristymisen takia sekä uusien kunnossa pidettävien alueiden vuoksi aikaisempaa vaikeampaa. Alueiden hoitotoissa kustannuspaineita voivat aiheuttaa erityisesti polttoaineiden sekä raaka-aineiden hinnan nousu. Myös ulkovalaistuksen ja sulatusjärjestelmien energiakustannusten odotetaan nousevan merkittävästi, mikä edellyttää lisäsäästöjä tai toiminnan tehostamista.

Viime vuosina kerättyjen kuntotietojen perusteella omaisuuden kunto on säilynyt likimäärin ennallaan. Tilanteen heikkeneminen on estetty säilyttämällä peruskorjaamisen rahoitus talousarviossa. Lisäksi peruskorjausrakoiden tarjousten hintataso on ollut kohtuullinen, jolloin kohteet on voitu toteuttaa suunnittelulla tavalla. Huolestuttavaa on asiakastytyväisyyden heikkeneminen alueiden hoidon laatuun. Heikkenevää tyytyväisyyttä osittain selittää erityisesti talvikunnossapidon kannalta vaikea viime talvi. Tilanteen korjaamiseksi ilman lisärahoitusta on käytettävissä olevana keinona vain urakoiden valvonta, jolla osaltaan varmistetaan töiden sopimusten mukaista toteuttamista. Säästökeinona palvelutason varmistamiseksi voisi olla myös joistakin palveluista luopuminen. Esimerkiksi eräiden yksityisten teiden osalta tievalaistuksen ylläpito voidaan tarvittaessa siirtää tienhoitokunnan vastuulle. Ylläpidon kustannustenhallinnan keinona valaistuksessa jatketaan ohjaustekniikan kehittämistä, jolloin valaistuksen määrää voidaan olosuhteiden mukaan säätää kokonaan sammuttamisen sijaan.

Peruskorjausten taloudellinen painopiste on huonokuntoisten katujen korjaaminen yhteistyössä Tampereen veden vesihuoltoverkoston saneerauksen yhteydessä ja vanhojen siltojen ja rakenteiden korjaamisessa. Viheralueiden peruskorjaukset ovat painottuneet keskustan edustusviheralueiden kunnostamiseen. Talouden liikkumavaran puuttuessa ja omaisuuden kunnan heiketessä tarvittavat säästöt toteutetaan niin, että haitat liikenneväylien ja alueiden käyttäjille eivät olisi kokonaisuutena kohtuuttomia. Vaikeisiin sääilmiöihin, kuten poikkeukselliset lumimyrskyt tai rankkasateet, nykyistä parempaa varautumista on vaikea toteuttaa ilman vastaavia säästöjä muusta toiminnasta. Resurssien varaaminen vaikeimpien olosuhteiden mukaisesti on erittäin kallista. Pääpaino vaikeissa olosuhteissa on yhdyskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa.

Palvelukokonaisuuden riskienhallinta painottuu rakennushankkeiden riskiarviointiin, omaisuuden kunnan varmistamiseen sekä palvelutuottajien toimintaedellytysten valvontaan. Rakennushankkeiden riskiarvioinnin laajuus ja tarkuus vaihtelevat hankkeen mukaisesti. Tavallisia arvioitavia kriteereitä ovat työturvallisuuteen liittyvät riskit, jotka käsitellään hankkeen turvallisuusasiakirjassa ja turvallisuussuunnitelmissa. Lisäksi erityisesti hankkeen suunnittelu- vaiheessa arvioidaan mahdollisia kustannusriskejä, jotka liittyvät erityisesti vanhojen rakenteiden korjaamiseen tai uudiskohteissa määrämuutoksiin. Palvelutuottajien toimintaedellytykset varmistetaan ensisijaisesti tarjouspyyntö- vaiheessa ja urakan aikana tarpeen mukaan.

Palvelutilaukset (1000 euroa)

Liikenneväylien rakentaminen ja ylläpito	Oma tuotanto	Muu tuotanto	Yhteensä	MÄÄRÄT 2012
Ylläpito (käyttötalouden tilaukset)				
Talvihoito	4 200	750	4 950	
Sorateiden kesähoito	180	14	194	1 000 000 m2
Väylien korjaukset	480	100	580	8 000 000 m2
Päällysteet (kulutusrasitetut ajoradat)	0	1 200	1 200	2 600 000 m2
Katusulatus	0	150	150	10 000 m2
Liikenteen ohjauslaitteet	200	150	350	
Kuivatusjärjestelmien hoito	190		190	
Ulkovalaistuksen käyttö- ja kunnossapito		1 000	1 000	37 500 kpl
Ulkovalaistusenergia	0	1 450	1 450	18 500 MWh
Puhtaanapito	1 800	122	1 922	
Sillat ja rakenteet	80	20	100	252 siltaa
Satamat	50	350	400	18 satamaa
Radat		30	30	1500 m
Maan- ja lumen vastaanottopaikat	400	0	400	5 kpl
Eryiskohteet	200	100	300	
Ylläpito yhteensä	7 780	5 436	13 216	
Rakentaminen (investointien tilaukset)				
Kadut, väylät, torit ja aukiot	10 385	8 800	19 185	
Keskusta	0	2 450	2 450	
Vuores	5 060	3 540	8 600	
Kevyt liikenne	1 140	570	1 710	
Joukkoliikenne	300	0	300	
Satamat	170	880	1 050	
Sillat ja erikoisrakenteet	600	7 655	8 255	
Ulkovalaistus	0	1 800	1 800	
Rakentaminen yhteensä	17 655	25 695	43 350	

Viheralueiden rakentaminen ja ylläpito	Oma tuotanto	Muu tuotanto	Yhteensä	
Ylläpito (käyttötalouden tilaukset)				
Kasvillisuuden kesähoito	2 300	400	2 700	
Luistinkentät ja talviliukumäet	830	100	930	
Puhtaanapito	1 750	200	1 950	
Taimistot, puidenhoito ja täydennysistutukset	645	20	665	
Verstaat ja kalusteiden korjaukset	290	22	312	
Puutarha, kukkaistutukset	420	50	470	
Erityiskohteet	295	100	395	
Ylläpito yhteensä	6 530	892	7 422	
Rakentaminen (investointien tilaukset)				
Viheralueet	2 350	650	3 000	
Rakentaminen yhteensä	2 350	650	3 000	
Liikenteen hallinta				
Ylläpito (Käyttötalouden tilaukset)				
Liikennetelematiikka	0	900	900	166 liittymää
				n.4500 P-paikkaa
Pysäköinti		824	824	
Ylläpito yhteensä	0	1 724	1 724	
Rakentaminen (investointien tilaukset)				
Liikennetelematiikka	0	1 165	1 165	
Rakentaminen yhteensä	0	1 165	1 165	

Yhteenvedo vuoden 2012 palvelutilauksesta

Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito	Käyttö- talous	Investointi	Yhteensä
Liikenneväylien rakentaminen ja ylläpito	7 780	17 655	25 435
Viheralueiden rakentaminen ja ylläpito	6 530	2 350	8 880
Oma tuotanto yhteensä	14 310	20 005	34 315
Liikenneväylien rakentaminen ja ylläpito	5 436	25 695	31 131
Viheralueiden rakentaminen ja ylläpito	892	650	1 542
Liikenteen hallinta	1 724	1 165	2 889
Muu tuotanto yhteensä	8 052	27 510	35 562
Yhteensä	22 362	47 515	69 877

Palvelusopimusten laatutavoitteet

Yleisten alueiden hoito- ja kunnossapitotoimenpiteet ja niiden laatukriteerit perustuvat valtakunnallisiin kunnossapito- ja hoitoluokituksiin. Niihin vaikuttavat esimerkiksi alueen käyttötarkoitus, liikennemäärät- ja muodot, käyttäjämäärät, sijainti, kaupunkikuvalliset tarpeet, turvallisuus-, esteettömyys- ja viihtyisyysnäkökulmat. Laatukriteerien vaikuttavuutta pyritään mittaamaan asiakastyytyväisyytenä ja asiantuntija-arvioina.

Asiakastyytyväisyys	Tavoite	Mittari
Liikenneväylien ylläpito	Talvikunnossapidon arvosana talven vaikeus huomioiden ei huonone	Talvikunnossapidon mielipidekysely keväällä 2012 Arvosana vuonna 2007 oli 2,60 (0-5) Arvosana vuonna 2008 oli 2,61 (0-5) Arvosana vuonna 2009 oli 2,41 (0-5) Arvosana vuonna 2010 oli 2,41 (0-5) Arvosana vuonna 2011 oli 2,14 (0-5)
Viheralueiden ylläpito	Viheralueiden yleinen hoitotaso ei huonone	Yleisten alueiden mielipidekysely syksyllä 2012 Arvosana vuonna 2007 oli 3,12 (1-5) Arvosana vuonna 2008 oli 3,44 Arvosana vuonna 2009 oli 5 Arvosana vuonna 2010 oli 3,14 Arvosana vuonna 2011 oli 3,1
Tekninen toimivuus		
Liikenneväylien ylläpito	Katujen kunto säilyy	Vauriokatselmus kesällä 2012 Katujen painotettu kuluneisuus < 2,79 (1-10, missä pienempi parempi). Arvosana vuonna 2008 oli 2,97 Arvosana vuonna 2009 oli 2,71 Arvosana vuonna 2010 oli 2,85 Arvosana vuonna 2011 oli 3,03 Katujen painotettu epätasaisuus < 2,56 (1-10, missä pienempi parempi). Arvosana vuonna 2008 oli 2,49 Arvosana vuonna 2009 oli 2,46 Arvosana vuonna 2010 oli 2,63 Arvosana vuonna 2011 oli 2,59
Viheralueiden ylläpito	Puistojen kunnossapidon laatu ei huonone	Katselmus kesällä 2012 Arvosana vuonna 2007 oli 2,25 (1-3) Arvosana vuonna 2008 oli 2,32 Arvosana vuonna 2009 oli 2,30 Arvosana vuonna 2010 oli 3,13 (uusi 1-5) (2,1 kun 1-3) Arvosana vuonna 2011 oli 3,23
Ulkovaalaistus	Ulkovalaisimien kunto ja lamppujen toimivuus	Vikailmoitusten perusteella toimenpideaika 2 viikkoa toteutuu 70 % Vuonna 2008 95,2% reagoitiin ja korjattiin 57,9 %. Vuonna 2009 yksittäisten lamppujen vaihto lopetettiin säästösyistä, ellei kyseessä ollut turvallisuuden kannalta tärkeä paikka. 93,6 % reagoitiin ja 48,4 % iin korjattiin. Vuonna 2010 92,8 % reagoitiin ja 49,0 % korjattiin. Vuonna 2011 100% reagoitiin ja 58,4 % korjattiin.

Toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi

Palvelutilaukset toteuttavat suoraan tai niiden sisältö osaltaan tukee ydinprosessille asetettuja tavoitteita. Kaupungin talousarvioon 2012 kirjattuja toiminnallisia tavoitteita toteutetaan rakentamalla ja ylläpitämällä kaupunkiympäristöä. Kevyenliikenteen edellytyksiä parannetaan uusilla kevyenliikenteen väylillä ja olevien väylien peruskorjauksilla. Väylien yhdistävyyttä parannetaan esimerkiksi uusilla kevyenliikenteen siltarakenteilla. Joukkoliikenteen matkustajamääriä pyritään lisäämään joukkoliikennettä tukevilla rakennusinvestoinneilla, joita ovat esimerkiksi joukkoliikennekaistat ja etuisuudet sekä linja-autopysäkkien ja niiden varusteiden parantaminen. Ylläpidon sopimuksissa on mainittu linja-autoreittien kunnossapidon laatuvaatimukset ja toimenpideajat. Pysäkkien siisteyttä parannetaan huo-

lehtimalla roska-astioiden tyhjentämisestä ajallaan ja uusimalla bussikatokset yhteistyökumppaneiden kanssa. Kevyen liikenteen edellytyksiä parannetaan väylien kehittämisen lisäksi osallistumalla kaupunkipyörähankkeeseen tarvittavilla pyöräparkki-investoinneilla. Kevyen liikenteen edellytyksiä keskustan suuntaan parannetaan osaltaan myös ”laatukäytävä”-ajattelulla, jossa tärkeimmät kevyenliikenteen väylien ylläpitoa korostetaan sopimuksissa. Tällä tavalla parannetaan mahdollisuuksia ympärivuotiselle työmatkapyöräilylle.

Elinympäristön laatuun ja viihtyisyyteen voidaan vaikuttaa katujen ja viheralueiden peruskorjausten lisäksi merkittävästi myös alueiden ylläpitotehtävillä. Yksi keskeinen tavoite on puhtaanapitotehtävien hoitaminen sujuvasti. Kaupungin siisteyttä pyritään parantamaan roska-astioiden sijoittamisen lisäksi valistuksella. Myös töhryjen puhdistamista jatketaan. Ympäristön viihtyisyyttä parannetaan melusuojausrakenteilla katu- ja rataympäristössä. Kaupungin ilmanlaadun parantamista tukevat ylläpidon sopimukset, joissa edellytetään esimerkiksi hiekoitushiekkojen poistamista mahdollisimman nopeasti ja tarvittaessa väyliä tulee kastella pölyämisen vähentämiseksi. Eräillä alueilla voidaan talvivirkistysmahdollisuuksia kohentaa kokeilemalla myös osittaista väylän hiekoittamista, mikäli asia saa laajaa kannatusta käyttäjiltä. Asian toteuttaminen vaatii erilliset suunnitelmat ja päätökset.

Liikenneväylien ylläpitosisäilytykset sisällöltään tukevat liikenneturvallisuutta ja esteettömyyttä. Lisäksi lukuisten rakennusinvestointien perusteena on muiden hyötyjen lisäksi liikenneturvallisuuden paraneminen. Erityisesti kevyenliikenteen käyttöön rakennettavat Palatsinraitin silta ja Rongankadun alikäytävä parantavat kevyenliikenteen edellytyksiä keskusta-alueella. Näillä hankkeilla ratapihan ja Tammerkosen estevaikutus paikallisesti poistuu lähes kokonaan.

Ulkovalaistusverkon investoinneissa merkittävä osa on vanhojen valaisimien uusimisessa nykyaikaisella tekniikalla. Tällä tavalla energian käyttöä voidaan tehostaa huomattavasti. Esimerkiksi LED-valaisintekniikkaa voidaan harkitusti hyödyntää. Tehokkaalla ulkovalaistuksen ohjauksella voidaan tehostaa energian käyttöä. Ulkovalaistuksen tekniset ohjauskeinot pitkällä aikavälillä ovat rajalliset, koska tietyn valaistustason alittaminen on harkittava tarkasti. Vuoden 2012 toimilla voidaan saavuttaa kaupungin energiankäytön tehostamista koskevat sitoumukset ulkovalaistuksen osalta.

Palvelukokonaisuudesta tehtävät uudet palvelusopimukset ja sopimuskumppanit ovat:

Alueiden kunnossapitourakat 2012	Tampereen Infra LL
- Liikenneväylien ylläpito	
- Viheralueiden ylläpito	
Tasanne-Kumpula-Olkahisen-Atalan alueurakka 2011-2013,	Destia Oy
- Liikenneväylien ylläpito	
- Viheralueiden ylläpito	
Multsilta-Peltolampi-Härmälä-Lahdesjärvi alueurakka 2008-2011	Pihahuolto Haapaniemi Ky
- Liikenneväylien ylläpito	
- Viheralueiden ylläpito	
Kalkku-Myllypuro-Ikuri alueurakka 2010-2013	Kuljetusliike Juha Niemenmaa Oy
- Liikenneväylien ylläpito	
- Viheralueiden ylläpito	
Kalkun teollisuusraiteen kunnossapitourakka	Oy VR-Rata Ab
- Liikenneväylien ylläpito	
Sähköenergiasopimus	Tampereen Sähkömyynti Oy
- Ulkovalaistus	
Ulkovalaistuksen kunnossapitosopimus 2011	Tampereen Vera Oy
- Ulkovalaistus	
Ulkovalaistuksen ohjaus 2008-2023	C2 Information Systems Oy
- Ulkovalaistus	
Maan- ja lumenvastaanottoaikkujen ylläpitosopimus 2011	Tampereen Infra LL
- Erityiskohteet	
Liikennetelematiikan ylläpitosopimus	Tampereen Infra LL
Satamien ylläpitosopimus 2010-2012	Kraftpoint Oy
Rakentamisen puitesopimus 2012	Tampereen Infra LL
Rakennusurakat kilpailutettavat kohteet	Valittavat urakoitsijat

Tilaaajan tunnusluvut

Tunnusluvut		2011	TA2012
Tehokkuus/Taloudellisuus			
Valmistuneet uudet kadut	km	10	5
Valmistuneet uudet viheralueet	ha	0,4	16
Ulkovalaistusenergia (arviot)	MWh	19 000	18 500
Toiminnan laajuus			
Katujen ajoradat	km	689	694
Kevyenliikenteen väylät	km	863	870
Ylläpidettävät viheralueet (hoitoluokat A1-B5)	ha	586	600
Ylläpidettäviä ulkovalaisimia	kpl	37450	37500
Vuokrattavat venepaikat	kpl	7402	7400

Talous (1000 e)

Yhdyskuntalautakuntaan nähden sitovaa ovat palvelukokonaisuuden toimintatulot ja toimintamenot.

Kaupunkiympäristön rakentaminen ja ylläpito	TP 2010	Alkuper. TA 2011	Muutettu TA 2011	TA 2012
Toimintatulot	9 798	8 778	8 778	9 548
Toimintamenot	-28 397	-28 142	-22 125	-22 897
Toimintakate	-18 599	-19 364	-13 347	-13 349

Erikseen ydinprosessin talousarviossa esitettyjen Keskustan ja Vuoreksen strategisten hankkeiden, kaupunkiraitiotien sekä rantaväylän tunnelin hankkeiden käyttötalous- ja investointimäärärahat ovat hankkeittain sitovia.

Kahdelle palvelukokonaisuudelle yhteisiä sitovia hankkeita ovat Vuoreksen strateginen hanke yhteensä 9,4 milj. euroa, strateginen Keskustahanke 2,85 milj. euroa, katuraitiotiehanke 0,33 milj. euroa sekä Rantaväylän tunnelin hanke 1,0 milj. euroa. Näiden kohteiden toteutukseen on varattu yhteensä 13,58 milj. euroa, josta investointien osuus on 12,6 milj. euroa.

Kaupunkiympäristön rakentamisen ja ylläpidon palvelukokonaisuuden tilausmäärärahoihin sisältyy näiden sitovien hankkeiden osalta strategisen Keskustahankeen 2,45 milj. euroa sekä Vuoreksen strategisen hankkeen 8,6 milj. euroa

Palvelukokonaisuuden toimintamenot sisältävät palvelutilaukseen kuulumatonta yksityisteiden avustuspäärahää 0,2 milj. euroa ja 0,3 milj. euroa varausta 2012 syntyviin luottotappioihin pysäköintivirhemaksuista.

Investoinnit

Kaupunkiympäristön kehittämisen investoinnit jakaantuvat käyttöomaisuusluokkiin, joista tärkeimmät ovat liikenneväylät, puistot, sähkötekniset laitteet ja rakenteet sekä rakenteet ja rakennelmat. Investointeja voidaan myös tarkastella alueellisen kohdistumisen perusteella. Omaisuuden hallinnan kannalta jaottelu voidaan tehdä peruskorjauksiin tai uudisrakentamiseen. Kaupunkiympäristön kehittämisen uudisinvestoinneista merkittävimmät ovat hankkeittain sitovat Keskustan ja Vuoreksen strategiset hankkeet. Ensimmäisessä taulukossa on esitetty TA-kirjan erittely ja toisessa taulukossa on esitetty rakennusinvestointien alueellinen jakautuminen.

Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2012
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-47 515
Kadut, tiet, torit ja puistot	-27 600
Sillat, laiturit ja uimalat	-5 900
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	-1 800
Liikenteen ohjauslaitteet	-1 165
Strategiset hankkeet	
Keskusta	-2 450
Vuores	-8 600
Investointimenot yhteensä	-47 515
Rahoitusosuudet investointimenoihin	740

Rakentaminen (investointien tilaukset 1000 euroa)	Keskusta	Vuores	Muu kaupunki	Yhteensä
Kadut, väylät, torit ja aukiot	4 870	3 660	16 065	24 595
Kevyt liikenne	1 180	500	730	2 410
Joukkoliikenne	0	0	300	300
Satamat	770	0	280	1 050
Sillat ja erikoisrakenteet	5 925	1 100	2 280	9 305
Ulkovalaistus	1 440	0	710	2 150
Viheralueet	1 560	3 340	1 640	6 540
Liikennetelematiikka	600	0	565	1 165
Rakentaminen yhteensä	16 345	8 600	22 570	47 515

Investointikohteiden kuvaus

Investointikohteiden kokonaissumma. Merkittäviä uusia rakennusalueita ovat esimerkiksi Lielahden Niemenrannan ja Lentävänniemen alueet sekä Risson alueet. Hirvikallion, Hiidenmäen ja Ruskonperän alueen rakentamista jatketaan. Vuoreksen rakentamista jatketaan Virolaisen alueen ja Keskuspuiston toteuttamisella valmiiksi. Koukkurannan alueen rakentaminen aloitetaan.

Katusaneerauksia jatketaan laadittujen yleissuunnitelmien pohjalta. Korjaustöiden perusteena on kadun huonon kunnon lisäksi erityisesti vanhan vesihuoltojärjestelmän ongelmat. Saneeraukset pyritään toteuttamaan aluekokonaisuuksittain yhteistyössä Tampereen Vesi Liikelaitoksen kanssa. Saneeraustöitä jatketaan muun muassa Lamminpään ja Nekalan alueilla. Saneeraukset aloitetaan esimerkiksi Viialassa, Messukylässä ja Tesomajärven keskustassa. Keskustan katuverkkoja parannetaan Kyttälän alueella sekä Hämpin Parkkiin liittyen Pakkahuoneen aukiolla ja Pellavatehtaankadulla. Kevyen liikenteen rakentamiskohteita ovat Teiskontien, Juvankadun pään kevyen liikenteen väylän rakentaminen ja Rautatienkadun kevyenliikenteen väylän parantaminen. Joukkoliikenteen edellytyksiä parannetaan pysäkki- ja liittymäjärjestelyillä. Satamainvestoinnit kohdistuvat rakenteiden korjaamiseen sekä pienvenesatamien huonokuntoisten laitureiden ja varusteiden uusimiseen. Ratinan suvannon laivaväylää ruopataan ja Alarantaan rakennetaan uusi laituri laivaliikenteen edellytysten parantamiseksi.

Henkilöratapihan alueen jalankulkuyhteyksiä parannetaan rakentamalla Pendoliinotunneli Asematunnelin ja Matka-keskustunnelin väliin. Palatsinraitin kevyen liikenteen silta valmistuu, jolloin yhteyden paranevan Finlaysonin ja Tampellan välillä. Rongankadun alikäytävä ja siihen liittyvät kevyenliikenteen järjestelyt valmistuvat. Siltojen korjauksia ovat esimerkiksi Ratinan sillan korjaustyön valmistuminen ja Sotilaankadun risteyssillan peruskorjaaminen. Merkittävät korjauskohteita ovat Alarannan ja Tammerkosken voimalaitosten rantamuurien korjaamisen jatkaminen Frenckellin kohdalla.

Pääosa kaupungin ulkovalaistuksesta on rakennettu 60- ja 70-luvuilla. Tämä valaistus on tullut käyttöikänsä päähän ja sen saneerausta jatketaan. Merkittävimpiä valaistuskohdeita toteutetaan Linnainmaan alueella sekä Satakunnankadulla.

Viherrakentamisen merkittäviä peruskorjauskohteita ovat esimerkiksi Näsinpuiston peruskorjauksen aloittaminen ja leikkipaikkojen parantaminen. Uusia viheralueita rakennetaan asemakaavan toteuttamisen yhteydessä. Uusi kohde on esimerkiksi Härmälään Tehtaankallionpuiston leikkipaikka. Villilän ja Vilusen vanhojen maanottoaikkojen maisemointia jatketaan.

Liikennetelematiikan investoinnit kohdistuvat kojeiden ja verkon uusimiseen. Uusia liikennevaloja rakennetaan Pirkankadulle Tipotien liittymään. Pysäköinnin opastusjärjestelmää parannetaan.

Joukkoliikenne

Palvelukokonaisuuden tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupungin alueella ja yhteistyössä naapurikuntien kanssa myös raja-alueilla Tampereen ulkopuolella sekä tukea tamperelaisten matkustamista seutuliikenteessä. Joukkoliikenne- palvelukokonaisuuden tilaajan tuotekokonaisuudet, joista tehdään palvelusopimuksia kaupungin tai yksityisten tuottajien kanssa ovat kaupunkiliikenne, Teiskon liikenne ja seutuliikenne.

Joukkoliikenteen palvelutilausta suunniteltaessa arvioidaan joukkoliikenteen tarve ja sen kehittyminen, suunnitelmaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti sisältäen reitit, aikataulut ja pysäkkien paikat. Tilaaja suunnittelee liikenteen autokierrot ja hankkii ne tuottajilta. Tilaaja vastaa tariffisuunnittelusta, yhteistariffiliikenteen taloudellisesta selvityksestä (clearing) sekä lippujen myynnistä ja myyntiverkostosta sekä joukkoliikenteen tukipalvelujen kehittämisestä (rahastus- ja informaatiojärjestelmät) ja on mukana koordinoimassa muita kaupungin henkilöliikenteen palveluja (palveluliikenne, matkapalvelukeskus).

Tilaaja toimii EU:n palvelusopimusasetuksen sekä kansallisen joukkoliikennelain mukaisena paikallisena toimivaltaisena viranomaisena Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien muodostamalla alueella. Seudullinen yhteistoiminta käynnistyi 1.1. 2011 ja se sisältää toimivaltaisen viranomaisen tehtävien lisäksi sopijakuntien keskenään sopimat joukkoliikenteeseen liittyvät tehtävät. Viranomaisen tehtävä on määritellä joukkoliikenteen palvelutaso ja päättää joukkoliikenteen järjestämistavasta toimivalta-alueellaan. Viranomaistehtäviin kuuluu harjoitettavan reitti- ja kutsujoukkoliikenteen lupaviranomaisena toimiminen sekä niin sanottujen siirtymäkauden liikennöintisopimusten hallinta.

Palvelutilaus

Kaupunkiliikenteen tuotteet

Kaupunkiliikenne sisältää kantakaupungin ostoliikenteen ja tariffioston käyttökorvausliikenteen operaattoreilta sekä lipunmyyntiprovision ja tukipalveluja. Noin 75 %:a ostoliikenteestä hankitaan vuonna 2012 Tampereen Kaupunkiliikenne –liikelaitokselta (TKL). TKL:lta hankittavan liikenteen kokonaishinta on noin 27 milj. euroa. TKL:lta hankitaan noin 9,0 miljoonaa linjakilometriä, 426.000 linjatuntia ja noin 31.700 autopäivää. Yksityisiltä operaattoreilta hankitaan vuonna 2012 noin 2,9 miljoonaa linjakilometriä, 163.000 linjatuntia ja 11.300 kalustopäivää. Linjakilometrit ovat aikataulun mukaisten vuorojen kilometrit lisättyinä autokierroissa esitetyillä siirtoajoilla ja tyhjinä ajettavilla pa-luusivuilla. Linjatunnit ovat aikataulun mukaisten vuorojen sekä autokierroissa esitettyjen siirtoajojen vaatima ajoai-ka. Autopäivät ovat autokierrojen mukaisen liikenteen hoitamiseen suurin samanaikaisesti tarvittava linja-autojen määrä liikennöintipäivän aikana.

Yksityisille operaattoreille ja TKL:lle maksettava liikennöintikorvaus on sidottu Tilastokeskuksen ylläpitämään linja-autoliikenteen kokonaiskustannusindeksiin. Ajosuoritteiden yksikköhintoja tarkistetaan vuonna 2012 neljännesvuosittain indeksin perusteella.

Seutuliikennettä liikennöidään siirtymäkauden liikennöintisopimuksien mukaisesti. Kyseiset sopimukset ovat voimassa pääosin 30.6.2014 saakka ja niiden mukaisesti harjoitetulla seutuliikenteellä täydennetään kaupunkiliikennettä. Kyseinen seutuliikenne noudattaa Tampereen kaupungin alueella Tampereen joukkoliikenteen taksoja ja asiakastulot kulkevat joukkoliikenteen kirjanpidon kautta samansuuruisina tulo- ja menoerinä. Muita kaupungin oman tuotannon ulkopuolelta ostettavia kaupunkiliikenteen palveluja ovat lipunmyynnistä jälleenmyyjille maksettava myyntipalkkio sekä erilaiset tukipalvelut.

Teiskon liikenteen tuotteet

Teiskon liikenne on järjestetty 6.6. 2011 alkaen tilaaja-tuottaja –mallin mukaisesti bruttokustannusperiaatteella ostettavana liikenteenä. Tilaaja pitää lipputulot ja liikennöitsijälle korvataan tarjouskilpailun perusteella muodostunut

liikennöintikorvaus. Teiskon liikenne kilpailutettiin syksyllä 2010 kahtena kohteena ja Väinö Paunu Oy voitti Kaitavedentietä kulkevan runkolinjan liikennöinnin ja Tilausliikenne Lauri Möttö Ky voitti Aitoniemen-Viitapohjan –alueen liikennöinnin. Täydentävää asiointiliikennettä toteutetaan ostoliikenteenä yhdistettyinä koulukuljetuksiin. Teiskon liikenteessä liikennöidään noin 600.000 linjakilometriä, 19.000 linjatuntia ja 1.500 kalustopäivää.

Seutuliiikenteen tuotteet

Seutuliiikenne sisältää seutulippusopimukseen perustuvan Tampereen kaupungin seutulipputuen sekä yksityisille tuottajille palautettavat asiakastulot, käyttökorvaukset, jotka muodostuvat Tampereen matkakortilla tehtävistä seutulippumatkoista, joiden clearingin joukkoliikenne hoitaa.

Palvelutilaus tuoteryhmittäin (1000 euroa)

Joukkoliikenne	Määrä	Yksikkö	Hinta (e)	Käyttötalous	Investointi	VS2012
Kaupunkiliikenne *				27 070	0	27 070
	8 768 000	linjakilometriä	0,89	7 804		7 804
	419 420	linjatuntia	33,37	13 996		13 996
	31 000	autopäiviä	170,00	5 270		5 270
Oma tuotanto yhteensä				27 070	0	27 070
Kaupunkiliikenne *		kokonaishinta		13 271	0	13 271
- lippuostot		kokonaishinta		1 600		1 600
- myyntiprovisio		kokonaishinta		650		650
- liikenne				8 997		8 997
	3 025 000	linjakilometriä	0,70	2 118		
	161 900	linjatuntia	32,24	5 220		
	11 275	autopäiviä	147,25	1 660		
- tukipalvelut		kokonaishinta		1 195	0	1 195
- muu liikenneosto		kokonaishinta		829		
Teiskon liikenne **				1 320		1 320
	590 000	linjakilometriä	0,71	419		
	18 900	linjatuntia	32,85	621		
	1 510	autopäiviä	126,10	190		
- muu liikenneosto		kokonaishinta		90		90
Seutuliiikenne ***		kokonaishinta		2 800		2 800
- lippuostot		kokonaishinta		2 000		2 000
- lipputuki		kokonaishinta		800		800
Muu tuotanto yhteensä				17 392	0	17 392
Yhteensä				44 461	0	44 461

Toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi

Talousarviovuonna 2012 joukkoliikenteen tavoitteena on Tampereen kaupungin alueella matkustajamäärän kasvattaminen 3 prosentilla.

Joukkoliikenteen matkustajamäärien laskeva trendi 80-luvulta 2000-luvun alkuvuosiin on kääntynyt nousuun. Vuodesta 2006 matkustajamäärät ovat kasvaneet keskimäärin noin 3 prosenttia vuosittain. Vuoden 2011 aikana matkustajamäärän kasvua on ollut edelliseen vuoteen verrattuna noin neljä prosenttia. Vuoden 2005 tasosta matkustajamäärät ovat kasvaneet sopimusliikenteen osalta lähes 20 %:a ja koko liikenteen osalta noin 15 prosenttia.

Matkustajamäärän positiivinen kehitys on seurausta lisääntyneestä tarjonnasta, taksapolitiikasta ja yleisestä joukkoliikennettä suosivasta ympäristötietoisuuden kasvusta. Eheytyneet kaupunkirakenne ja tehdyt joukkoliikenteen nopeuttamistoimenpiteet katuverkolla ovat vaikuttaneet osaltaan positiiviseen kehitykseen jo lyhyellä tähtämellä. Tarjontaa on lisätty ruuhkaliikenteen ohella myös muuhun palvelutarpeeseen.

Joukkoliikenteen tarjonta kyettiin säilyttämään syksyllä 2011 käynnistyneellä talviliikennekaudella 2011–2012 pääpiirteissään talvikauden 2010–2011 tasolla voimakkaasta kustannustason noususta huolimatta. Liikennettä kohdennettiin uudelleen lisäämällä muutamille linjoille aikatauluvarmuuden edellyttämää lisätarjontaa. Lisäksi parannettiin syksyllä 2010 käynnistyneen poikittaislinjan 38 vuorotarjontaa. Lisäysten johdosta vastaavasti vähennettiin vuoroja eri linjoilta varhaisesta aamusta ja illasta. Kesän 2011 liikennetarjontaa vähennettiin vuoden 2010 tasosta. Taksan korotus kohdistettiin arvolippuihin, joita korotettiin noin 2,5 prosenttia 1.7.2011 alkaen.

Näistä lähtökohdista tavoitteen mukainen 3 prosentin matkustajamäärän kasvu on erittäin haastava. Joukkoliikenteen talousarviossa 2012 toimintakate kasvaa 1,03 milj. euroa talousarvioon 2011 verrattuna. Palvelutilauksen menot kasvavat 2,7 milj. euroa ja toimintatulot lisääntyvät 1,7 milj. euroa. Menot kasvavat liikennetuotannon ennustetun noin neljän prosentin kustannusnousun johdosta 1,4 milj. euroa sekä lisäksi toteutuva polttoaineveron korotus lisää menoja noin 0,4 milj. euroa. Palvelutarjontaa lisätään erityisesti Vuoreksessa, minne kohdistuu noin puolet eli 0,5 miljoonaa euroa lisäyksestä. Vuoreksen alueen hitaasta kasvusta johtuen peruspalvelutasoisinkin liikennetarjonnan ylläpito alueella ei ole vaikuttavuudeltaan lyhyellä tähtämellä tehokasta ja liikenteellä ei ole kovinkaan suurta merkitystä matkustajamäärän kasvattamisessa. Joukkoliikennepalvelujen tuominen etupainotteisesti uusille alueille on kuitenkin perusteltua.

Muilta osin kehittämistoimet jakautuvat eri puolilla kaupunkia ruuhkaliikenteen lisätarjontaan sekä maankäytön kehittymisestä johtuviin lisäpalvelutarpeisiin. Talviliikennekauden 2012-2013 suunnittelussa keskeinen painopistealue on Länsi-Tampereen linjaston kehittäminen. Kehittäminen on sidoksissa erityisesti Ylöjärven suunnan seutuliikenteen kehittämiseen niin toimenpiteiden kuin aikataulutuksenkin osalta. Länsi-Tampereen linjaston kehittämistoimenpiteiden ajoitus ratkaistaan talviliikennekauden 2012-2013 suunnittelun yhteydessä. Minimissäänkin Länsi-Tampereella on toteutettava kapasiteetin varmistamiseksi ja aikatauluvarmuuden lisäämiseksi tehtävät toimenpiteet.

Ruuhka-ajan liikenteen palvelutason nosto on välttämätöntä kasvavan kysynnän lisäksi myös nivellinja-autojen asetteittaisen poistumisen johdosta. Liikennepalveluja kehitetään myös kohdentamalla liikennettä uudelleen.

Joukkoliikenteen talousarvio 2012 sisältää maltillisen taksojen korotuksen. Joukkoliikenteen taksojen korotus vuoden 2012 osalta arvioidaan keväällä 2012. Kustannustason nousun toteutuminen ennustettua pienempänä ja lippukulokertymän toteutuminen ennustettua suurempana pienentää ja mahdollisesti kumoaa taksojen korotustarpeen.

Tilaajan tunnusluvut

Tunnusluvut / joukkoliikenne		TP2009	TP2010	TPenn2011	TA2012
Matkustajamäärät					
nousijamäärä-sopimusliikenne	kpl / v	26 045 467	27 542 864	28 787 238	29 500 000
nousijamäärä-yhteistariffiliikenne	kpl / v	28 556 068	29 905 250	30 887 238	31 500 000
sopimusliikenteen osuus yhteistariffiliikenteestä	%	91,2 %	92,1 %	93,2 %	93,7 %
tampereelaisten seutulippumatkat	kpl	966 651	859 316	850 000	860 000
Tehokkuus/Taloudellisuus					
Joukkoliikenteen subventioaste	%	27,9 %	27,2 %	26,6 %	26,5 %
subventio/nousija-sopimusliikenne	eur/nousu	0,43	0,41	0,39	0,41
subventio/linjakm - sopimusliikenne	eur/linjakm	1,00	0,95	0,95	1,00
Nousijat/linjakm - sopimusliikenne	nousu/linjakm	2,3	2,4	2,4	2,5
aikataulunopeus (linjakm/linjah)	km/h	20,1	20,2	20,3	20,0
Toiminnan laajuus					
linjakilometrit/asukas - sopimusliikenne	linjakm/as	53,7	55,4	55,3	55,8
nousuja/asukas -sopimusliikenne	nousu/as	124,3	130,2	135,0	137,1
nousuja/asukas -yhteistariffiliikenne	nousu/as	136,3	141,4	144,9	146,4
Joukkoliikenteen subventio/asukas	eur/as.	53,67	52,83	52,77	55,58
Sopimusliikenne = tilaajan tilaama liikenne					
Käyttökorvausliikenne = yksinoikeusliikennettä, joka noudattaa Tampereella Tampereen tariffiohjeita					
Yhteistariffiliikenne = sopimusliikenne + käyttökorvausliikenne					
nousu = sisältää myös vaihtomatkat					
Subventio = palvelukokonaisuuden ja tilaajayksikön toimintakate					
Subventioaste = subventio / palvelukok. toimintamenoilla					

Talous (1000 e)

Joukkoliikenne	TP 2010	Alkuper. TA 2011	Muutettu TA 2011	TA 2012
Toimintatulot	29 971	31 456	31 456	33 106
Toimintamenot	-40 597	-41 909	-41 813	-44 461
Toimintakate	-10 627	-10 453	-10 357	-11 355

Joukkoliikennelautakuntaan nähden sitovaa ovat palvelukokonaisuuden toimintatulot ja toimintamenot.

Joukkoliikenteen seudullinen yhteistoiminta

Joukkoliikenteen seudullinen yhteistoiminta pitää sisällään EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaan joukkoliikenteen paikalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyt tehtävät sekä muut kuntien keskenään sopimat joukkoliikenteen tehtävät.

Viranomaisen tehtävä on määritellä joukkoliikenteen palvelutaso ja päättää joukkoliikenteen järjestämistavasta toimivalta-alueellaan. Viranomaistehtäviin kuuluu harjoitettavan reitti- ja kutsujoukkoliikenteen lupaviranomaisena toimiminen sekä niin sanottujen siirtymäkauden liikennöintisopimusten hallinta. Siirtymäkauden liikennöintisopimuksilla tarkoitetaan ennen joukkoliikennelain voimaantuloa 3.12. 2009 myönnettyjä linjaliikennelupia, joiden jatkamisesta liikenteenharjoittaja ja toimivaltainen viranomainen ovat sopineet viimeistään 2.12. 2009. Tampereen seudulla toimivaltainen viranomainen lainvoimaantulohetkellä oli Länsi-Suomen lääninhallitus (nykyinen Pirkanmaan ELY-keskus). Siirtymäkauden sopimukset on siirretty 1.1.2011 alkaen Tampereen kaupungille.

Yhteistoiminnan talous

Joukkoliikenteen seudullisen yhteistoiminnan taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa:

- yhteisten tutkimus- ja kehityshankkeiden kustannukset jaetaan kuntien *asukaslukujen* suhteessa
- organisaatiosta ja lautakuntatoiminnasta aiheutuvat kiinteät valmistelu- ja toimeenpanokustannukset jaetaan kunkin kunnan asukkaiden tekemien *joukkoliikennematkojen* suhteessa. Jakoperusteena käytetään edellisen vuoden toteutuneita matkalukuja.
- kaupunki- ja seutulippujen hintavelvoitteiden määrittämisestä aiheutuvista kustannuksista vastaa *kunkin kunta omalta osaltaan*.
- PSA:n mukaisesti hankitun liikenteen kustannukset jaetaan siten, että kunnan sisäisen liikenteen nettokustannuksista vastaa *kunta itse* ja kuntien välisen liikenteen nettokustannukset jaetaan niiden kesken, joita ko. liikenne palvelee kuntalaisten matkustuksen (*lipputulosten*) suhteessa.

Yhteistoimintasopimusta sovelletaan talouden ja kustannusten jaon osalta vuonna 2012 siten, että yhteiset tutkimus- ja kehittämishankkeet voidaan jakaa sopimuksen mukaisesti asukasluvun suhteessa. Lautakunnan toiminnasta syntyvät kustannukset jaetaan kuntien asukasluvun suhteessa. Lautakuntatoiminnan kustannusarvio on 45.000 euroa. Vuoden 2012 osalta organisaatiosta aiheutuvat kiinteät kustannukset jaetaan siten, että joukkoliikennesyksikön lisäresurssoinnista aiheutuvat kustannukset jaetaan muiden kuin Tampereen kesken asukasluvun suhteessa. Lisäkustannukset vuoden 2012 osalta ovat arviolta 70.000 euroa. Lautakuntatoiminnasta ja organisaatiosta aiheutuvat kustannukset ovat mukana konsernihallinnon talousarviossa 2012 ja Tampereen kaupunki laskuttaa kuntaosuudet muilta sopijakunnilta yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Yhteisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden kustannusarvio on 125.000 euroa ja kustannukset jaetaan asukasluvun mukaisesti. Tampereen kaupunkiseudun aikataulukirjat jaetaan kaikkiin sopijakuntiin. Aikataulukirjojen kustannukset, 132.000 euroa, jaetaan asukasluvun mukaisesti. Seudullisen joukkoliikenteen yhteistoiminnan kustannukset vuoden 2012 osalta ovat arviolta 372.000 euroa. Tampereen kaupunki laskuttaa kuntaosuudet toteuman mukaisesti sopijakunnilta neljännesvuosittain.

Yhteistoiminnan talousarvion ulkopuolelle jäävät seutulippujen hintavelvoitteiden määrittämisestä aiheutuvat kustannukset sekä PSA:n (palvelusopimusasetuksen) mukaisesti hankitun liikenteen kustannukset, joista kukin kunta vastaa omalta osaltaan. Tampereen kaupunkiseudun kunnille myönnetään vuonna 2012 suurten kaupunkien joukkoliikennetukea joukkoliikenteen kehittämiseen.

Yhteistoiminnan tunnuslukuja

Kaikille avoimen joukkoliikenteen kustannukset kunnittain vuonna 2011								
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Vesilahti	Ylöjärvi	Yhteensä
	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v
Seutulipputuki	229 000	325 000	241 000	55 000	261 000	23 500	228 000	1 362 500
kuntaosuus	125 000	185 000	145 000	35 000	152 000	14 000	119 000	775 000
valtion tuki	104 000	140 000	96 000	20 000	109 000	9 500	109 000	587 500
Palveluliikenteen osto	125 000	83 000	62 000	88 000	24 000	-	124 400	506 400
Haja-asutus alueen asiointiliikenteen osto	25 000	-	8 000	-	-	10 100	-	43 100
Muu linja-autoliikenteen osto	93 250	150 000	197 000	-	4 000	10 565	42 000	496 815
kuntaosuus	70 000	150 000	145 000	-	4 000	10 565	26 000	405 565
valtion tuki	23 250	-	52 000	-	-	-	16 000	91 250
Koululaisliikenne	300 000	67 500	225 000	90 250	48 000	50 500	340 000	1 121 250
koululaislippujen menot	300 000	67 500	225 000	90 250	48 000	50 500	340 000	1 121 250
Yhteensä	772 250	625 500	733 000	233 250	337 000	94 665	734 400	3 530 065
kuntaosuus	645 000	485 500	585 000	213 250	228 000	85 165	609 400	2 851 315
valtion tuki	127 250	140 000	148 000	20 000	109 000	9 500	125 000	678 750
Koululaisliikenne tilausajoliikenne	800 000	370 000	389 000	412 000	193 200	276 234	890 000	3 330 434
Taksiliikenteen ostot	800 000	215 000	366 000	412 000	136 000	176 189	890 000	2 995 189
linja-autoliikenteen ostot	-	155 000	23 000	-	57 200	100 045	-	335 245

Kaikille avoimen joukkoliikenteen kustannukset kunnittain TA2012								
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Vesilahti	Ylöjärvi	Yhteensä
	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v	eur/v
Seutulipputuki - kuntaosuus	130 000	185 000	150 000	35 600	120 000	15 000	119 000	754 600
Palveluliikenteen osto	130 000	85 000	62 000	150 000	20 000	-	124 400	571 400
Haja-asutus alueen asiointiliikenteen osto	25 000	-	10 000	-	-	11 000	-	46 000
Muu linja-autoliikenteen osto - kuntaosuus	100 000	150 000	150 000	-	5 000	30 000	40 000	475 000
Koululaisliikenne	320 000	70 000	220 000	96 000	50 000	51 700	360 000	1 167 700
koululaislippujen menot								
Yhteensä	705 000	490 000	592 000	281 600	195 000	107 700	643 400	3 014 700

	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi
TA 2011								
asukkaita 28.02. 2011	29738	20660	31707	9624	17360	213307	4336	30571
seutulipputuki/asukas , eur	7,70	15,73	7,60	5,71	15,03	3,94	5,42	7,46
joukkoliikennemenot/asukas , eur	25,97	30,28	23,12	24,24	19,41	52,77	21,83	24,02
valtioneuvon osuus kustannuksista	16 %	22 %	20 %	9 %	32 %	10 %	10 %	17 %

Vuoden 2012 toimenpiteet:

Liikennepalvelujen järjestäminen

Seutuliiikenteessä liikennöidään ns. siirtymäajan sopimusten mukaisesti. Sopimukset ovat voimassa pääosin kesään 2014. Liikenteenharjoittaja voi sopimusaikana esittää muutoksia liikenteen aikatauluihin ja reitteihin. Muutokset käsitellään lautakunnassa poislukien vähäiset muutokset, jotka lautakunta on delegoinut joukkoliikennepäällikölle. Muita muutoksia liikennekenttään tuovat Pirkanmaan ELY-keskuksen toimesta aikaisemmin hankittujen liikenteiden loppuminen. Korvaavien palvelujen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.

Järjestämistavan valinta

Joukkoliikennelautakunta päättää toimivalta-alueensa joukkoliikenteen järjestämistavasta. Joukkoliikennelain siirtymäaika päättyy toimivalta-alueella pääosin kesällä 2014 ja liikenteen järjestämistapa 1.7. 2014 alkaen on keskeinen asia joukkoliikennelautakunnan tehtäväläiställä vuonna 2012. Järjestämistavan valinnalla on vaikutusta myös joukkoliikenteen yhteistoiminnan resurssointiin ja joukkoliikenneyksikön suunnitteluresurssia on tarkasteltava keväällä 2012.

Joukkoliikennelain 4 §:n mukaisesti kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta määrittä ja päätti toimivalta-alueensa palvelutasosta kokouksessaan 9.12.2011. Palvelutasomäärittelyn mukainen liikenne voidaan järjestää joko PSA-liikenteenä, markkinaehtoisena liikenteenä tai niiden yhdistelmänä. Liikenteen järjestämistapa voi olla eri alueilla erilainen. Tärkein näkökulma liikenteen järjestämistavan valinnassa on asiakkaan kannalta yhtenäisen seudullista ja alueellista liikkumista palvelevan joukkoliikennejärjestelmän muodostuminen ja seudullisesti joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen.

Palvelusopimusasetuksen mukaisia, pääosin tarjouskilpailuihin perustuvia liikenteen järjestämistapavaihtoehtoja ovat bruttokustannusmalli, nettokustannusmalli ja käyttöoikeussopimusmalli. Tampereen kaupungin sopimusliikennettä on kilpailutettu bruttokustannusmallilla vuodesta 2007 alkaen. Bruttokustannusmallissa tilaaja pyytää tarjouksia suunnittelemansa liikenteen hoitamisesta ja tilaaja kerää kaikki lipputulot. Nettokustannusmallissa liikenne on pääosin tilaajan suunnittelemaa ja keskeisenä erona bruttomalliin on se, että liikennöitsijä pitää lipputulot.

Käyttöoikeussopimusmalli on uusi joukkoliikenteen järjestämistapa. Keväällä 2011 käynnistettiin Liikenneviraston kanssa hanke, jossa selvitetään käyttöoikeussopimusmallin mahdollisuutta ja soveltuvuutta Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen järjestämistapana. Hankkeessa ovat olleet mukana seudun nykyiset liikenneoperaattorit. Käyttöoikeussopimus on joukkoliikenteen tilaajaviranomaisen ja liikenteenharjoittajan välinen sopimus, jossa tietty alue, reitti tai liikennekokonaisuus on annettu määräajaksi liikenteenharjoittajan vastuulle. Käyttöoikeussopimusmallissa liikenteen palvelutason määrittelee tilaaja ja liikennöintisuunnittelussa liikennöitsijällä on merkittävä rooli. Lippujärjestelmä ja lippujen hinnoittelu voi olla tilaajan määrittelemiä, mutta käyttöoikeussopimuksen luonteeseen kuuluu se, että liikennöitsijällä on lipputuloriski merkittävältä osin. Käyttöoikeussopimuksien yksityiskohtat määritellään julkisena hankintana tehtävänä hankintaprosessina. Kyseinen hanke valmistuu vuoden 2012 alussa ja toimii pohjana arvioitaessa käyttöoikeussopimusmallin soveltuvuutta Tampereen kaupunkiseudulla.

Palvelusopimusasetuksen mukaisesti liikenne voidaan järjestää myös omana tuotantona.

Markkinaehtoinen liikenne on uusi joukkoliikenteen järjestämistapa, josta Tampereen seudulla ei ole kokemuksia. Markkinaehtoinen liikenne syntyy vapaasti haettavien reittiliikennelupien pohjalta. Liikenteen sääntely on vähäistä. Lupaa myönnettäessä tarkistetaan, että yrittäjä täyttää säädetyt minimikriteerit ja ettei liikenne aiheuta jatkuvaa ja vakavaa haittaa palvelusopimusasetuksen mukaiselle liikenteelle. Markkinaehtoista liikennettä voidaan täydentää PSA:n keinoin yleisellä säännöllä tai ostamalla lisäliikennettä. Yleisellä säännöllä voidaan vahvistaa enimmäishinnat kaikille matkustajille tai tietyille matkustajaryhmille. Yleisen säännön asettamisesta seuraa velvollisuus korvauksen maksamiseen liikenteenharjoittajille. Korvauksen suuruutta ei voida sopia, vaan se maksetaan palvelusopimusasetuksen mukaisesti. Yleisen säännön antaminen kuuluu valtioneuvoston toimivaltaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut työryhmän käsittelemään ja selventämään yleisesti liikenteen järjestämistapavaihtoehtoja ja erityisesti markkinaehtoisen reittiliikenteen toimintaedellytyksiä. Työryhmän toimikausi päättyy 28.2. 2012 ja työryhmän mietintö toimii hyvänä pohjana selvitetessä Tampereen kaupunkiseudun mahdollisia ja tarkoituksenmukaisia järjestämistapoja.

Järjestämistavan valintaan liittyen suunnitellaan liikennepalvelujen hankintojen ohjelmointi vuoden 2012 aikana. Hankintaohjelmalla kerrotaan seudun joukkoliikennemarkkinoiden toiminnasta ja helpotetaan joukkoliikenteen toimijoiden pitkän tähtäimen suunnittelua. Hankintojen ohjelmointityö liittyy toisaalta seudullisen liikenteen järjestämistapaan ja toisaalta Tampereen kaupunginvaltuuston 15.12.2010 hyväksymään TKL:n organisointitapaa käsitelleen työn linjauksiin.

Seudullisen tariffijärjestelmän suunnittelu

Joukkoliikennesuunnitelmassa 2010 on esitetty tariffijärjestelmään erilaisia kehittämisvaihtoehtoja. Mikäli tariffijärjestelmää halutaan kehittää seudullisesti yhtenäiseen suuntaan, on hyvä ajankohta toteuttaa muutokset kesällä 2014. Seudullisen tariffijärjestelmän kehittämisessä edetään vuonna 2012 käynnistämällä selvitys- ja suunnittelu-työ.

Muina tariffijärjestelmään liittyvinä kehittämistoimenpiteinä otetaan 1.2.2012 alkaen Ylöjärvellä käyttöön ns. joustava seutulippu. Kyseinen lipputuote sisältää 30 matkustusvuorokautta, joita ei tarvitse käyttää peräkkäisinä päivinä, kuten normaalissa seutulipputuotteessa. Kyseisen lipputuotteen laajentamisesta muihin kuntiin päätetään Ylöjärven kokemusten pohjalta.

Seutulipun ulottamista myös junaliikenteeseen viedään eteenpäin yhdessä seututoimiston kanssa.

Seudun joukkoliikenteen laatukäytävien suunnittelu

Joukkoliikennesuunnitelman 2010 pohjalta käynnistetään yleissuunnitelman laadinta Tampereen kaupunkiseudun linja-autoliikenteen laatukäytävien toteuttamiseksi tarvittavista tie- ja katuinfrastruktuurin kehittämistoimenpiteistä. Hanke toteutetaan yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa.

Tiedottaminen ja markkinointi

Sinisten bussien matkassa –asiakaslehti jaetaan syksyllä 2012 Tampereen joukkoliikenteen linjaston vaikutusalueelle. Talvikauden 2012-2013 aikataulukirjat jaetaan koko yhteistoiminta-alueelle, kuten vuonna 2011.

Joukkoliikenteen järjestämistapa-valintaan liittyen panostetaan kuntakohtaiseen tiedotukseen vuoden 2012 aikana.

Vuonna 2012 toteutetaan seudullinen linjakartta.

Kuntakohtaiset merkittävät kehittämistoimenpiteet

Kangasalla jatketaan koululaiskuljetusjärjestelmän kehittämistä tilauskuljetuksista kaikille avoimen joukkoliikenteen suuntaan. Kangasalan ja Oriveden välisen liikenteen tarpeet ja toteutus selvitetään keväällä 2012. Nokialla kehitetään kaupungin järjestämien henkilökuljetusten yhteensovittamista. Nokialla, Lempäälässä, Orivedellä korostuu lähiraideliikenteen kehittäminen, jossa ensimmäisenä vaiheena on seutulipun kelpoisuuden ulottaminen junaliikenteeseen. Vesilahdella päättyy merkittävä määrä ELY:n ostoliikenteitä vuonna 2012 ja niiden osalta on suunniteltava korvaavat palvelut. Pirkkalan osalta jatketaan suunnittelua linjaston yhteensovittamiseksi Tampereen sopimusliikenteeseen. Ylöjärvellä kehitetään kaupungin järjestämien henkilökuljetusten muodostamaa kokonaisuutta ja käynnistetään uuden koulukeskuksen liikenne. Ylöjärvellä on lisäksi ratkaistava siirtyminen eri aikaan päättyvistä siirtymäkauden liikennöintisopimuksista uuteen järjestämistapaan. Samassa yhteydessä suunnitellaan liikenteen nopeuttamistoimenpiteitä ja yhteensovittamista Länsi-Tampereen linjaston kanssa.

Pelastustoimi

Pelastustoimen palvelukokonaisuuteen kuuluvat maksuosuus aluepelastuslaitokselle ja poikkeusolojen johtotilojen ylläpito. Palvelukokonaisuus kuuluu yhdyskuntalautakunnan alaisuuteen.

Tampereen aluepelastuslaitos on Tampereen kaupungin taseyksikkö. Pirkanmaan kunnat rahoittavat aluepelastuslaitoksen toimintaa asukaslukujen suhteessa. Talousarviovuonna kuntien lukumäärä on 22 ja Tampereen kaupungin osuus kustannuksista on 43,70 prosenttia. Tilaaja vastaa maksuosuuteen kuulumattomista aluepelastuslaitoksen Tampereen vastuulle kuuluvista eläkemenoperusteisista maksuista.

Palvelukokonaisuus (1 000 euroa)

Pelastustoimi	TP 2010	Alkuper. TA 2011	Muutettu TA 2011	TA 2012
Toimintatulot	0	0	0	0
Toimintamenot	-14 192	-14 623	-14 623	-15 691
Toimintakate	-14 192	-14 623	-14 623	-15 691

Tampereen aluepelastuslaitoksen oma talousarvio esitetään tuottajaosassa. Aluepelastuslaitoksen maksuosuuksien kasvu edellisvuoden talousarvioon verrattuna on 1,8 milj. euroa, josta Tampereen osuus on 0,8 milj. euroa (5,8 %).

Aluepelastuslaitoksen kasvu vuoden 2012 maksuosuuksiin muodostuu suurelta osin henkilöstökulujen kasvusta. Vuoden 2011 talousarvioneuvotteluissa sovittiin henkilöstömäärän lisäyksistä ajoittuen vuosille 2011 ja 2012. Vuoden 2011 talousarvioon saatiin puolen vuoden palkkamäärärahat 20 uuden palomiehen palkkaamiseksi, vuoden 2012 talousarvioon palkkamäärärahat tulevat täysimääräisinä.

Valmiuden ylläpitämiseksi tarvitaan uusia palomiehiä vuonna 2012 kattamaan muun muassa Akaan paloaseman miehistötärpeen lisäystä. Tämä sekä pelastushenkilöstön palkkarakenteen muutostarve aiheuttavat kasvua pelastustoimen maksuosuuksiin.

Maksuosuuteen on vuosisuunnitelmassa varattu 14,1 milj. euroa ja tilaajalle kuuluviin aluepelastuslaitoksen Tampereen kaupungille kuuluviin eläkemenoperusteisiin maksuihin 1,4 milj. euroa. Poikkeusolojen johtotilojen osuus palvelukokonaisuuden kustannuksista on n. 0,2 milj. euroa. Yhdyskuntalautakuntaan nähden sitovaa ovat palvelukokonaisuuden toimintatulot ja toimintamenot.

Kohde nro	Rakennuskohde	Työt	Kaupunginosa
***** SUUNNITTELUINVESTOINNIT *****			
	Peruskohteet Vuores Keskusta Rantaväylä		
***** KADUT, VÄYLÄT, TORIT JA AUKIOT *****			
SANEERAUKSET			
Keskustan saneeraukset			
1	Pellavatehtaankatu v. Verkatehtaankatu-Kyttälänkatu	poikkileikkauksen muutos	XII
2	Verkatehtaankatu	poikkileikkauksen muutos	XII
3	Pakkahuoneenaukio	Portaat, pinnoitteet, valaistus	XVII
4	Pellavatehtaankatu v. Rongankatu-Kyttälänkatu	ar+jkpp(AB), rk, kiv	XI
5	Rongankatu v. Pellavatehtaankatu-Aleksanterinkatu	jk+pp	XI
6	Pysäköinninopastusjärjestelmä	porttaalit, sähköistys	Keskusta
7	Ratapihankatu v. Åkerlundinkatu - Murtokatu	ar(ABk,SMA), rk, kaide	XVII
8	Murtokatu v. Itsenäisyydenkatu-Ratapihankatu	ar(ABk),jk+pp(asf+bet.kivi)	XVI
9	Itsenäisyydenkatu v. Murtokatu-rautatiesilta	jk+pp (asf+bet.kivi)	XVI
10	Asematunnelin peruskorjaus	kaiteet, valaistus, pinnoitteet	XVI
Pyynikin alueen saneeraukset			
11	Pirkankatu (Tipotien liittymä)		IV
Ryydynpohjan alueen saneeraukset			
12	Kalttilankatu	ar(per+AB), rk	Ryydynpohja
13	Ansarinukuja	ar(per+AB), rk	Ryydynpohja
14	Viirakatu	ar(per+AB)	Ryydynpohja
Pohtolan alueen saneeraukset			
15	Ihaistenkatu	ar(per+AB), johtosan.	Pohtola
16	Ihaistenkuja	ar(per+AB)	Pohtola
17	Pohtosillankuja	ar(per+AB), johtosan.	Pohtola
Lintulammen alueen saneeraukset			
18	Välisalonkuja	ar(per+AB), vj	Lintulampi
19	Ilvessolankuja	ar(AB)	Lintulampi
20	Ollinkatu	ar(per+AB)	Lintulampi
21	Ollinpolku	ar(per+AB)	Lintulampi
Lamminpään alueen saneeraukset			
22	Saarikorventie v.Äijänahteentie-Rauhantie	ar(per+AB), johtosan.	Lamminpää
23	Äijänahteentie v.Vuorentaustantie-Saarikorventie	ar(per+AB), johtosan.	Lamminpää
24	Uuninperäntie	ar(per+AB), rk, johtosan.	Lamminpää
25	Lehmuskorventie v.Kortesuontie-Äijänahteentie	ar(per+AB), johtosan.	Lamminpää
26	Mäntyläntie v.Saarikorventie-Kivilevontie	ar(per+AB), johtosan.	Lamminpää
27	Saarikorventie v.Haaralammentiestä itään	ar+jkpp(per+AB), rk	Lamminpää
28	Ylöjärventie v. Saarikorventie-Vuorentaustantie	poikkileikkauksen muutos	Lamminpää
Tesomajärven alueen saneeraukset			
29	Tesomajärven kiertoliittymä	kiertoliittymä	Tesomajärvi

30	Kohmankaari	reunakivien siirto	Tesomajärvi
	Tohlopin alueen saneeraukset		
31	Ahoniemenkatu	ar(per+AB), johtosan.	Tohloppi
32	Pyydyspohjankatu	ar(per+AB)	Tohloppi
33	Pänninmoisionkatu	ar(AB), rk	Tohloppi
	Ikurin alueen saneeraukset		
34	Äestäjantie v. Kylväjäntie-Karjankellonkatu	ar(kk+AB)	Ikuri
35	Metsämiehentie	ar(kk+AB)	Ikuri
36	Kyntäjantie v. Ikurintie-PL260	ar(kk+AB)	Ikuri
	Raholan alueen saneeraukset		
37	Ippisenkatu v. Jurvalankatu-Voionmaankatu	ar(per+AB), johtosan.	Rahola
38	Voionmaankatu v. Jurvalankatu-Tesoman vlt	ar(per+AB), johtosan.	Rahola
39	Suurmäenkatu v. Nokiantie-Emalikat	sivuhaara ar(per+AB), liittymäjärj	Rahola
	Villilän alueen saneeraukset		
40	Saarenkärjenkatu	ar(per+AB), johtosan.	Villilä
41	Saarenkärjenkuja	ar(per+AB), johtosan.	Villilä
42	Villilänniemi	ar(per+AB)	Villilä
	Kaarilan alueen saneeraukset		
43	Ojustenkatu (itä) v. Simolankatu-Lehtisaarenkatu	ar(per+AB), johtosan.	Kaarila
44	Lehtisaarenkatu	ar(per+AB), johtosan.	Kaarila
45	Reinolankuja	ar(per+AB), johtosan.	Kaarila
	Rantaperkiön alueen saneeraukset		
46	Haapakuja	ar(AB), rk	Rantaperkiö
	Härmälän alueen saneeraukset		
47	Antinkatu v. Härmälänpuisto-Lentokentänkatu	ar(per+AB), vj	Härmälä
48	Nuolialantie v. Perkiönkatu-Leirintäkatu	pysäkkijärjestelyt, jkpp(per+AB)	Härmälä
	Nekalan alueen saneeraukset		
49	Seppäläntie v. Kuoppamäentie-Vihiojantie	ar(per+RC)	XXVI
50	Vihiojantie v. Jokipohjantie-Seppäläntie	ar(per+RC)	XXVI
51	Vilppaantie	ar(per+RC)	XXVI
52	Asevelitie v. Jokipohjantie-Seppäläntie	ar(per+RC)	XXVI
53	Päiväläisentie	ar(per+RC), svv, vj	XXVI
	Viialan alueen saneeraukset		
54	Sorvitie	ar(per+RC), jvv, vj	Viiala
55	Lastutie	ar(per+RC), jvv, vj	Viiala
56	Poratie	ar(per+RC), jvv, vj	Viiala
57	Kirvestie v. Poratie-Vasaratie	ar(per+RC)	Viiala
58	Leipakantie	ar(per+RC), johtosaneera- us	Viiala
	Korkinmäen alueen saneeraukset		
59	Kyläkeinunkadun haarat	ar(per+RC)	Korkinmäki
	Veisun alueen saneeraukset		
60	Veisunkuja	ar(per+RC), jvv, vj	Veisu
	Koivistonkylän alueen saneeraukset		

61	Sipilänkatu	ar(RC)	Koivistonkylä
62	Sipilänkuja	ar(RC)	Koivistonkylä
63	Rintamäenkatu v. Nirvanrinteenkatu-Hylliniitynkatu	ar(RC)	Nirva
	Ruotulan alueen saneeraukset		
64	Pokalankatu	ar(per+RC), jvv	Ruotula
65	Silmäkkeenkatu	ar(per+RC), jvv, vj	Ruotula
	Pappilan alueen saneeraukset		
66	Toukomaankuja	ar(per+RC), jvv, vj	Pappila
	Leinolan alueen saneeraukset		
67	Kärjenniitynkatu Holvastinkadusta länteen	ar(per+RC), jvv, vj	Leinola
68	Karjumäenkatu	ar(per+RC), jvv, vj	Leinola
69	Maijanniitynkatu	ar(per+RC), jvv, vj	Leinola
70	Louhikonkatu	ar(per+RC), jvv, vj	Leinola
71	Louhikonkuja	ar(per+RC), jvv, vj	Leinola
72	Laaksonkuja	ar(per+RC), jvv, vj	Holvasti
	Holvastin alueen saneeraukset		
73	Kiillekatu	ar(RC)	Holvasti
74	Liuskekatu	ar(RC)	Holvasti
75	Sälpäkatu	ar(RC)	Holvasti
76	Kiveliönkuja	ar(RC)	Holvasti
	Linnainmaan alueen saneeraukset		
77	Kotipellonkatu	ar(per+RC), rk, jvv, vj	Linnainmaa
	Messukylän alueen saneeraukset		
78	Rautapellonkatu	ar(per+RC), jvv, vj	Vuohenoja,Messukylä
79	Iivantamäenkatu	ar(per+RC), jvv, vj	Vuohenoja,Messukylä
	Vehmaisten alueen saneeraukset		
80	Vaunukatu	ar(per+RC), jvv, vj	Vehmainen
81	Pysäkkikatun v. Nevakatu-Vaunukatu	ar(AB)	Vehmainen
82	Liikennejärjestelyt ja rakenteelliset hidastimet		
	Liikennemerkkipäätökset 2011		
	Ahvenisjärventie	keskisaarekkeet	Hervanta
	Orivedenkatu Insinöörinkadun kohdalla	keskisaare- ke+varoitustaat	Hervanta
	Turtolankatu Vasaratien kohdalla	keskisaareke	Viala
	Lapinkaari	korotettu suojatie	Lapinniemi
	Aholankatu	autopuomi	Tasanne
	Hallituskatu-Koulukatu	korotettu liittymä	VI
	Tesoman vlt-Kolismaankatu liittymä	liittymäjärjestely	Rahola
83	Liikenneturvallisuuden parantaminen		
83a	Väylien merkinnät		
84	Hämeenpuiston esteettömyyskohteet		
	Hämeenpuisto-Hämeenkatu	esteettömyysparannukset	II
	Hämeenpuisto-Kauppakatu	esteettömyysparannukset	II
	Hämeenpuisto-Satamakatu	esteettömyysparannukset	III
	Hämeenpuisto-Eteläpuisto	esteettömyysparannukset	III
	Hämeenpuisto-Nalkalankatu	esteettömyysparannukset	III
	Hämeenpuisto-Pyhäjärvenkatu	esteettömyysparannukset	III
	Hämeenpuisto-Tiiliruukinkatu	esteettömyysparannukset	III

Hämeenpuisto-Hallituskatu	esteettömysparannukset	III
Hämeenpuisto-Puuvillatehtaankatu	esteettömysparannukset	I
Hämeenpuisto-Näsijärvenkatu	esteettömysparannukset	I
Hämeenpuisto-Satakunnankatu	esteettömysparannukset	II

UUDET ALUEET

Kalkunvuoren kaava-alue		
85	Kalkunvuorenkatu	katuviheralue Kalkku
86	Linnoituksenkatu	jkpp Kalkku
Niemenrannan kaava-alue		
87	Lielahdenkatu v. Pohtolankatu-Isoniemenkatu	ar+jkpp(per+AB) Lielähti, Niemi
88	Federleyinkatu	ar+jkpp(per+ABK+AB) Lielähti
89	Meesakatu	ar(per+ABK) Lielähti
90	Kalkkikatu	ar(per+ABK) Lielähti
Lentävänniemen keskustan kaava-alue		
91	Männistönkuja	ar+jkpp(per+ABK) Lentävänniemi
92	Halkoniemenkatu	ar+jkpp(per+ABK) Lentävänniemi
Kolmenkulma		
93	Myllypuronkadun kiertoliittymä	kiertosaarekkeen vihertyöt Myllypuro
Teeri-Villilän kaava-alue		
94	Teeri-Villilänkatu	ar(AB) Villilä
Hyhkyn kaava-alue		
95	Karvolanraitti	jkpp(per+AB) Hyhky
Kalmarin kaava-alue		
96	Vesitasonaukio	tori(per), bk Härmälä
97	Valmetinkatu	ar+jkpp(ABK) Härmälä
98	Lentovarikonkatu	ar+jkpp(AB), rk Härmälä
99	Vihurinkatu	ar(ABK) Härmälä
100	Sisunaukio	betonikivi Härmälä
Sarankulman kaava-alue		
101	Patamäenkatu v. Nuutisarankatu-Ojatie (Pirkkala)	ar+jkpp(per+AB) Sarankulama
Lahdesjärven kaava-alue		
102	Tietohallinnonkatu	viimeistely Lahdesjärvi
Multisillan kaava-alue		
103	Vuorenmaankatu	ar(per+AB) Multisilta
Koivistonkylän kaava-alue		
104	Jokirannankatu Kaonpääkadusta pohjoiseen	ar(per+RC) Koivistonkylä
Muotialan kaava-alue		
105	Ruopionkatu	ar(RC, kiv), rk Muotiala
106	Virrenkatu	ar(RC, kiv), rk Muotiala
107	Laulunmaankatu	ar(RC, kiv), rk Muotiala
Turtolan kaava-alue		
108	Martinpojankatu	ar+jkpp(RC), rk Turtola

Hervannan (Tieteenkatu) kaava-alue		
109	Tietoraitti	ar(RCK) Hervanta
110	Latsaruksenpolku	jkpp(per+RC) Hervanta
111	Kamreerin aukio	tori(per) Hervanta
Hirvikallion kaava-alue		
112	Hirvikallionkatu	ar+jkpp(RC), rk Kaukajärvi
113	Marmorikatu	ar+jkpp(RC), rk Kaukajärvi
114	Laavakivikatu	ar(RC), rk Kaukajärvi
115	Hiekkakivikatu	ar(RC), rk Kaukajärvi
116	Kalkkikivikatu	ar(RC), rk Kaukajärvi
Hiidenmäen ja Huppionmäen kaava-alueet		
117	Ruskontie v. Ruskonperänkatu-Kauhakorvenkatu	ar+jkpp(per+ABK) Hervanta
Kauhakorvenkadun jatkeen kaava-alue		
118	Kauhakorvenkadun jatke Cargotec	ar,jk+pp, johtotöitä Rusko
Takahuhdin kaava-alue		
119	Kokonrinne	ar(RC), rk Takahuhti
Niihaman kaava-alue		
120	Satulakatu	ar(per+RC) Niihama
Risson kaava-alue		
121	Rissonkatu+alikulku	ar+jkpp(per+RCK), vesi- Atala huolto
122	Petäjässuonkatu	ar(per+RCK), vesihuolto Atala
123	Petäjämäenkatu	ar(per+RCK), vesihuolto Atala
124	Petäjämäenkuja	ar(per+RCK), vesihuolto Atala
125	Läpikäytävänkatu	ar(per+RCK), vesihuolto Atala
126	Kenkirajanpuisto	hulevesialtaat, ojen kun- Atala nostaminen
Atalan kaava-alue		
127	Kellonkuja	ar(RC), rk Atala
Länsi-Kämmenniemen kaava-alue		
128	Meurenmoisio	ar(per+RCK), jvv, vj Kämmenniemi
129	Meurenrinne	ar(per+RCK) Kämmenniemi
130	Meurenkallionkatu	ar(per+RCK) Kämmenniemi
131	Ennalta kohdentamattomat katutyöt	
131a	Viimeistelytyöt / Ruohomäki	Tampere
***** KEVYT LIIKENNE *****		
132	Rongankatu v. Rautatienkatu-Rongankadun akk	jkpp XI
133	Pyynikin kesäteatterin kevyen liikenteen väylät	klv järjestelyt Pyynikki
134	Teiskontie v. Kalevan puistotie-Ilmarinkatu	jkpp(RC), rk XX, Kaleva
135	Vellamonkatu	jkpp(AB), rk XVI (Tammela)
136	lidesranta 100 m Turjankadun liittymästä länteen	jkpp(per+RC) XVIII
137	Juvankatu v. Hikivuorenkatu-kaupunginraja	jkpp(per+RC) Kaukajärvi
138	Hervannan valtaväylä v. Hepolamminkatu-Tutkijanpolku	jkpp(per+RC) Hervanta
139	Patamäenkatu v. Rukkamäenkatu-Nuutisarankatu	jkpp(per+AB) Sarankulma
140	Rautatienkatu v. Hämeenkatukatu-Rongankatu	jkpp(per+AB) XI
141	Laukontorin klv. v. Laukonsilta-Kirkkokatu	erottelu III
142	Pyöräpysäköintipaikat	pyörätelineet

- 143 Kevyen liikenteen laatutason parantaminen
 143a Sammonkatu Kaalamonaukion kohdalla
 143b Reunakivien madallukset suojateillä

painuman korjaus

***** JOUKKOLIIKENNE *****

- 144 Joukkoliikenteen olosuhteiden parantaminen
 144a Pysäkkikatokset
 144b Hervannan valtavyälyä Muotialan kohdalla
 144c Hervannan valtavyälyä Lukonmäen kohdalla
 144d Hervannan valtavyälyä Vuohenojan kohdalla

pysäkkijärjestelyt Muotiala
 pysäkkijärjestelyt Lukonmäki
 pysäkkijärjestelyt Messukylä

***** SATAMAT *****

- 145 Mustalahti
 146 Perkiölahti
 147 Santalahti
 148 Härmälänsaari
 149 Härmälänsaari
 150 Viikinsaari
 151 Laukontori
 152 Ratinan suvanto

anturahirsien vaihtoa VIII
 ponttonilaiturien uusinta Pohtola
 ponttonilaiturien uusinta Santalahti
 laivalaituri Härmälä
 alueen päällystys ja uudis- Härmälä
 taminen
 laituripaikkojen lisäys ja
 uusinta
 laivalaituri III
 ruoppaus III

***** SILLAT JA ERIKOISRAKENTEET *****

- Ratapihankatuun liittyvät työt
 153 Rongankadun alikäytävä
 154 Pendoliinotunneli

XI
 XVII

Sillat

- 155 Palatsinraitin silta

IX

Rantamuurit

- 156 Palatsinraitin 1 rantamuuuri
 157 Aleksanteri siltasen puisto
 158 Frenckellin muuri

muuri ja kaide IX
 II

Siltojen peruskorjaukset

- 159 Lapintien silta
 160 Ratinan silta
 161 Houkanojan silta
 162 Kokin risteysilta

uusiminen X
 alapuoliset rak, pinnoitus,
 valaistus
 ylläpitokorjaus
 peruskorjaus

Tobi-sillat

- 163 Teekkarinkadun akk
 164 Teekkarin akk
 165 Soutustadionin akk
 166 Messukylän akk
 167 Olkahisten akk

peruskorjaus Hervanta
 peruskorjaus Hervanta
 ylläpitokorjaus Kaukajärvi
 ylläpitokorjaus Messukylä
 ylläpitokorjaus Olkahinen

Melusteet ja niiden viimeistely

- 168 VT 12 v. Pispalan vlt-Mattilankatu
 169 Suutalanahde

meluseinä, meluvalli Hyhky
 meluvalli Korkinmäki

Rataympäristön parantaminen		
170	Ratapiha Sorin silta - Erkkilän silta	rata-aita (suojaus) XVI
171 Lumen- ja maanvastaanottoaikat		
171a	Vilusen soranottoalue	maisemointi Viiala
171b	Villilän soranottoalue	maisemointi Villilä
171c	Lielahden lumenvastaanottoaikka	laajennus Lielähti
171d	Ruskonperän maanvastaanottoaikka	uudelleenjärjestelyt Rusko
171e	Myllypuron maanvastaanottoaikka	laajennus Myllypuro
172 Matonpesupaikat		
***** ULKOVALAISTUS *****		
Katujaen valaistuksen uusiminen		
173	Linnainmaa, leinola, holvasti, vehmainen, hankkio, haihara, kaukajärvi	Valaisinvaihto
174	Nokiantie (väli: Kalkunkehätie-Tykkitiekatu)	Valaistuksen uusiminen Kalkku
175	Pyhäjärvenkatu (Näsilinnankatui- Koulukatu)	Valaistuksen uusiminen Kaakinmaa
176	Eteläpuisto (katualue)	Valaistuksen uusiminen Kaakinmaa
177	Nalkalakatu (Hämeenpuisto-Näsilinnankatu)	Valaistuksen uusiminen Kaakinmaa
178	Papinkatu (Tiiliruukinkatu-Hallituskatu)	Valaistuksen uusiminen Kaakinmaa
179	Mustalahdenkatu (Puuvilletehtaankatu-Pirkankatu)	Valaistuksen uusiminen Amuri
180	Satakunnankatu (Hämeenpuisto-Sepänkatu)	Valaistuksen uusiminen Amuri
181	Kortelahdenkatu (Satakunnankatu-Pirkankatu)	Valaistuksen uusiminen Amuri
182	Lentävänniemenkatu	Valaistuksen uusiminen Lentävänniemi
183	Tesomankatu (Ristimäenkatu-Talvikinkatu)	Valaistuksen uusiminen Tesoma
184	Kaupinkatu (Ilmarinkatu-UKK instituutti)	Valaistuksen uusiminen Kaleva
185	Koljontie	Valaistuksen uusiminen Petsamo
186	Kuntokatu (Tekunkadusta pohjoiseen)	Valaistuksen uusiminen Kauppi
187	Tekunkatu	Valaisimien vaihto Kauppi
188	Lenkkeilijänkatu	Valaisimien vaihto Kauppi
189	Sammon valtatie (Tanhuankatu-Leinolankatu)	Valaistuksen uusiminen Holvasti
190	Orimuskatu	Valaisimien vaihto Holvasti
191	Hintsankatu	Valaistuksen uusiminen Holvasti
192	Kärjenniitynkatu Holvastinkatu-Louhikonkuja)	Valaisimien vaihto Holvasti
193	Holvastinkatu (Vestonkatu-Kaupungin raja)	Valaistuksen uusiminen Holvasti
194	Lempääläntie (Multisillankatu-kaupungin raja)	Valaisinvaihto Multisiita
195	Kyllikinkatu (Tammelan pk-Salhojankatu)	Valaistuksen uusiminen Tammela
196	Aaltosenkatu (Kullervonkatu-Ilmarinkatu)	Valaistuksen uusiminen Tammela
197	Ilmarinkatu (Tammelan pk-Mäkipäänkatu)	Valaistuksen uusiminen Tammela
198	Mäkipäänkatu (Kullervonkatu-Ilmarinkatu)	Valaistuksen uusiminen Tammela
199	Väinölänkatu (Aaltosenkatu-Salhojankatu)	Valaistuksen uusiminen Tammela
200	Saarenvainionkatu	Valaistuksen uusiminen Kaukajärvi
201	Siltasavontie	Valaistuksen lisääminen Viitapohja
202	Peräpohjantie	Valaistuksen lisääminen Viitapohja
203	KV-keskuksien uusiminen Kullervonkatu Puuvilletehtaankatu Savilinnankatu Peurankallionkatu	
204 Ennalta arvaamattomat		
Puistojen valaistuksen uusiminen		
205	Eteläpuisto	valaistuksen uusiminen Kaakinkmaa
206	Puistokenttien valaistuksen uusiminen	
207	Nekalantien klv	Nekala

208	Päärtinpolku		
209	Pyhällönpuisto	Valaistuksen uusiminen	Lentävänniemi

***** LIKENNETELEMATIikka *****

LIKENNEVALOT

Uudet liikennevalot

301	Pirkankatu - Tipotie	uudet liikennevalot
302	Automiehenkatu - Vuoreksen puistokatu (950)	uudet liikennevalot

Koje-, opastin- ja pylvässaneeraukset

303	Tampereen valtatie - Hatanpään valtatie (103)	koje- ja opastinvaihto
304	Hatanpään valtatie - Vuolteenkatu (105)	portaali
305	Hämeenpuisto-Satamakatu (133)	koje- ja opastinvaihto
306	Mariankatu-F.E.Sillanpääkatu (148)	kojevaihto
307	Hämeenkatu-Hämeenpuisto (209/210/211)	koje- ja opastinvaihto
308	Hämeenkatu - Kuninkaankatu (214)	opastinvaihto
309	Hämeenkatu - Näsilinnankatu (212)	opastinvaihto
310	Hämeenkatu - Aleksanterinkatu (223)	opastinvaihto
311	Hämeenkatu - Tuomiokirkonkatu (225)	opastinvaihto
312	Satakunnankatu-Rongankatu (301)	kojevaihto
313	Satakunnankatu-Aleksis Kivenkatu (303)	kojevaihto
314	Satakunnankatu-Kuninkaankatu (304)	kojevaihto, ilmaisineläyksiä
315	Satakunnankatu-Näsilinnankatu (305)	kojevaihto
316	Satakunnankatu-Hämeenpuisto (306)	kojevaihto
317	Satakunnankatu-Sepänkatu (309)	koje- ja opastinvaihto
318	Rautatienkatu - Satakunnankatu (327)	koje- ja opastinvaihto
319	Itsenäisyydenkatu-Kalevan puistotie-Teiskontie-Sammonkatu (401)	kojevaihto
320	Lempääläntie Mt 3495-Kuokkamaantie (514)	kojevaihto
321	Sammon valtatie-Kekkosentie (535)	koje- ja opastinvaihto
322	Kalevantie-Hautausmaan portti jk-valot (545)	kojevaihto
	Näkövammaisten ääniopasteet	ääniopasteiden lisäys

Nykyisten liikennevalojen muutostyöt ja pienet parannustoimet

323	Lempääläntie - Rukkamäentie - Ruokomäenkatu (721)	ryhmälisäys
	Liikennevalokojoiden muutosohjelmoinnit	muutostyö

Liikennevaloihin liittyvät järjestelmät

Joukkoliikenne-etuuksien ohjelmointi	järjestelmän laajennus
Joukkoliikenne-etuuksien valopilkkuopastimet	järjestelmän laajennus
Liikennevalojen kaukokäyttö- ja valvontajärjestelmä	järjestelmän päivitys
Liikenteen hallinnan tietoliikenneverkko	uusi järjestelmä
Sumea liikennevalo-ohjaus (FITS)	pilotti
Hälytysajoneuvojen liikennevaloetuuudet	järjestelmän laajennus

LIIKENTEEN OHJAUS JA TIEDOTUS

Ohjausjärjestelmät

Joukkoliikenteen uusi informaatiojärjestelmä
Pysäköinninopastusjärjestelmä

Liikennetiedon keruujärjestelmät

LAM-piste	järjestelmän laajennus
Liikennekamerat	järjestelmän laajennus

Liikennesääasemat Jalankulun ja pyöräilyn liikennelaskentapisteet	uusi järjestelmä järjestelmän laajennus
Muut järjestelmät Automaattivalvonta	järjestelmän päivitys
Ennalta kohdentamattomat telematiikkatyöt	

**** VIHERALUEET ****

KESKUSTAN VIHERALUEIDEN LAATUTASON PARANTAMINEN

401 Aleksandra Siltasen puisto	pinnoitteet, valaistus	IX
402 Hämeenpuisto	rillingin ympäristö	III

VIHERALUEIDEN RAKENTAMINEN

403 Tehtaankallionpuisto	leikkipaikka	Härmälä
404 Atlaspuisto	puisto	Pyynikki
405 Tuohikorvenpuisto	leikkipaikka	Ikuri

KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄT

406 Tehtaankallionpuisto	klv	Härmälä
--------------------------	-----	---------

VIHERALUEIDEN PERUSKORJAUS

407 Kirjastonpuisto	peruskorjaus	II
408 Emil Aaltosenpuisto	peruskorjaus	XVI
409 Näsinpuisto	peruskorjaus	I
410 Haukiluomanpuisto	leikkipaikan peruskorjaus	Haukiluoma
411 Isoniemenpuisto	leikkipaikan peruskorjaus	Niemi
412 Kakaravaara	leikkipaikan peruskorjaus	Ristinarkku
413 Haukisenmaa	leikkipaikan peruskorjaus	Veisu
414 Piikahaka	leikkipaikan peruskorjaus	Rahola
415 Sorsapuiston yleisö WC	WC	XVII
416 Sotkanpuisto	leikkipaikan muutostyöt	V

MUU VIHERRAKENTAMISPALVELU

417 Viimeistelytyöt	keskeneräiset kohteet
418 Leikkipaikkaohjelman kohteet	lp poistot ja maisemointi
419 Viheralueiden pienet korjaukset	

VUORES

Lahdespohja	
501 Eskoperkiönkatu	
502 VT 9 Meluseinä, Nirvan puoli	Meluseinä
503 Vuoreksen puistokatu	viimeistely, istutukset
Virolainen	

504	Virolainen kadut	viimeistely	
505	Kirjailijanpuisto		
506	Vähä-Virolaisenpuisto ja Pilkkakuusenharju	viimeistely	
	Vuoreskeskus itä		
507	Vuoresraitti		
508	Vuoresaukio, kulku liikekeskukseen		
509	Pirttisuonrinne		
510	Kokinpellonrinne		
511	Keskuspuisto	viimeistely	
512	Keskuspuiston silta		
	Liikuntapuisto		
513	Pirunpellonpuisto	viimeistely	
514	Liikuntapuisto, siistiminen asuntomessuille		
	Koukkuranta		
515	Koipitaipaleenkatu		
516	Koukkurannankatu		
	Mäyränmäki		
517	Mäyränmäenkatu	meluvalli, viimeistely	
518	Mäyränmäen kadut	viimeistely	
519	Ruskontie	melukaiteet, istutukset, viimeistely	

KESKUSTAN HANKKEET (KAUKO)

	Keskustahanke /Ratina		
601	Kauppakeskuksen toteutussopimuksen mukaiset työt		XIII
602	Tampereen stadion, liittyen kauppakeskukseen	itäpään aidat ja portit	XIII
603	Ratinannokan puisto	istutukset, kalusteet	
604	Ratinanniemi	istutukset, kalusteet	
	Keskustahanke		
605	Vapriikinraitti		
	Keskustan valaistuksen laatutason parantaminen		
606	Tammerkosken muurin ja putouksen valaistus	Julkisivuvalaistus	XI

Investointiohjelmassa olevien merkkien tai lyhenteiden selitteet:

- Työt sarake: ar(per+AB tai RC) = kadun rakenteen uusiminen, päällysteenä asfalttibetoni AB tai kierrätysasfaltti RC: johtosan. = vesihuollon saneeraaminen (sv/jv/vj putket/johdot uusitaan tai korjataan);
sv=sadevesiviemäri, jv=jätevesiviemäri, vj=vesijohto